

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Celovec. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt 2, Postfach 124

Letnik XI.

Celovec, petek, 10. februar 1956

Štev. 6 (720)

Pol leta Državne pogodbe

Koroški Slovenci si ob podpisu Državne pogodbe glede člena 7 nismo delali nobenih utvar. Vedeli smo in tudi že tedaj povedali, da se bomo morali za vse v Državni pogodbi nam zajamčene pravice odločno boriti.

Kljub temu pa smo verovali, da bo vsaj malo volje tudi pri vladi, ki je pogodbo podpisala in jo sprejela ter vzela na znanje brez pridržka z vsemi njenimi členi, naročili in določili. Pri tem smo računali s težkočami in počasno izvedbeno zakonodajo. Iz tega spoznanja smo tudi sami poskušali pomagati vsaj pri izvajanju čl. 7, ki se nas tiče, in v to svrhu izdelali skupno Spomenico vseh koroških Slovencev kot našo interpretacijo člena 7 in kot osnovno in predlog za potrebno izvedbeno zakonodajo. Od strani vlade do danes še nismo izvedeli stališča do te naše Spomenice, pač pa smo naleteli, kakor smo pričakovali, na strašen odpor od strani tistih sil na Koroškem in v Avstriji, ki so desetletja smatrali za svojo prvo in edino dolžnost, kratiti pravice koroških Slovencev. Na njihove izpade in akcije v interesu stvari in mirnega razvoja nismo in ne bomo reagirali. Smatramo, da je pravična in pravilna rešitev tega vprašanja mogoča le v mirnem vzdušju ob enakopravnem sodelovanju vseh prizadetih.

Slišimo, da za to sestavljeni ministrski komite trenutno dela na načelni razčistitvi vprašanja in pričakujemo, da bomo tudi mi mogli k temu povedati svoje mnenje. Toda medtem je preteklo že pol leta od objave Državne pogodbe in zveznem zakonskem listu in marsikateri določitev člena 7 je že veljavna. Koroški Slovenci smo v Spomenici izpovedali, da smatramo rok enega leta za dolg dovolj, da se medtem rešijo vsa še nejasna tozadevna vprašanja. V smislu tega iznaganja v Spomenici naši ljudje zaradi tega tudi še niso in tudi še ne vztrajajo na izvajanju določil in priznavanju pravic, ki jim grejo! Le v nekaj konkretnih primerih so posamezniki zahtevali kot avstrijski državljani slovenske narodnosti pravice, ki jim grejo po Državni pogodbi in ustavi. Gre v teh primerih za načelno borbo in le tako jih je treba smatrati.

In rezultati teh posameznih poskusnih primerov: upravne in finančne oblasti sprejemajo brez nadaljnjega slovenske vloge, čeprav jih proti jasnim določilom Državne pogodbe rešujejo le v nemškem jeziku; varnostna direkcija sicer proti podpisom načelno ne potrди sprejema v slovenščini spisanih vlog, pač pa jih rešuje, čeprav tudi le v nemščini; pri pošti je, kakor vse kaže, uradovanje stvar posameznih nameščencev in je od mile volje le-teh odvisno, ali se določila Državne pogodbe upoštevajo ali ne.

Stvar zase in razvojno silo zanimivo je poslovanje sodne uprave in sodišč: Kot čuvarji zakonov so najvišji sodni funkcionarji v deželi poklicali neposredno potem, ko je stopila Državna pogodba v veljavo, predstavnika Zveze slovenskih organizacij in Narodnega sveta koroških Slovencev na razgovor in tam jasno izpovedali, da hočejo stoddostno izvajati določila Državne pogodbe, da pa vidijo v začetku še gotove težkoče, ki jih je treba skupno premostiti. To je bilo oficielno iznaganje tako viceprezidenta deželnega sodišča dr. Bergerja kot prezidenta dr. Schwendenweina samega. Sam predsednik višjega deželnega sodišča v Grazu in sedanji predsednik ustavnega sodišča je ob tej priložnosti menil, da se mora najti pravična rešitev.

Tedaj je bilo prezidiju deželnega sodišča tudi povedano, da je treba smatrati že tekočo kazensko-pravno zadevo 5 U 837/55 za zadevo, pri kateri gre za načelno reševanje prav § 3 člena 7 Državne pogodbe. Zato je potek in razvoj te kazensko-pravne zadeve tudi izredno zanimiv in poučljiv. Tedaj namreč je bilo vsem imenovanim gospodom pri deželnem sodišču samo po sebi razumljivo, da tudi celovško okrajno sodišče spada med okrajna sodišča, za katera veljajo določila § 3 člena 7 Državne pogodbe. Zato se je tedaj deželno sodišče na pritožbo neke slovenske priče, ki je sodnik ni hotel zaslišati v slovenskem jeziku, izgovorilo, da Državna pogodba tisti vrenutek še ni bila objavljena v zveznem zakonskem listu in zato v notranjosti države še ni bila v veljavi. Zato je okrajno sodišče tudi brez protivljenja sprejelo slovensko pisano obtožnico v omenjeni kazensko-pravni zadevi; zato je izšel na podlagi te obtožnice sklep sodišča o zaplembi časopisa obtoženega

Državni interesi — raztegljiv pojm

Notranje ministrstvo je te dni razpustilo generalni sekretariat Svetovne sindikalne zveze, ki je imel od leta 1951 svoj sedež na Dunaju. Za utemeljitev tega ukrepa proti organizaciji, ki združuje številne komunistično usmerjene sindikalne organizacije širom sveta, v katerih je včlanjenih skupno 85 milijonov delavcev, je ministrstvo med drugim navedlo, da je Svetovna sindikalna zveza ogrožala državne interese Avstrije. V svoji obrazložitvi je notranji minister Helmer še navedel, da imajo avstrijske varnostne oblasti nedvoumne dokaze, da funkcionarji te organizacije niso pripravljeni spoštovati dolžnosti, ki izvirajo iz avstrijske nevtiralnosti in da je dejavnost dunajskega sekretariata povzročila nevarnost, da bi zšla Avstrija v spore z drugimi državami, s katerimi vzdržuje prijateljske vezi. Generalni sekretariat Svetovne sindikalne zveze, ki je včlanjena v gospodarski in socialni svet Združenih narodov, je proti razpustu odločno protestiral, generalni tajnik organizacije Saillant pa je navedel, da se je avstrijsko ministrstvo za svoj ukrep poslužilo potvorenih dokumentov.

Ne zdi se nam umestno posegati v stvari, v katere nimamo vposeleda. Ko pa slišimo o »ogroženih državnih interesih« in o »neupoštevanju dolžnosti, izvirajočih iz avstrijske nevtiralnosti«, se nehoti spomnimo nedavnega salzburškega zasedanja takomenovanega Znanstvenega inštituta za proučevanje vprašanja Podonavja, ko so se pod vodstvom graškega profesorja Matla in bivšega poslanika Hornbosla zbrali razni emigrantski voditelji, med njimi tudi urednik Tednika-Kronike, emigrant Lipovšek, in premlevali svoje politične načrte, o katerih smo

že tedaj izrazili mnenje, da ne služijo miru v tem delu Evrope. Nismo pa nič slišali, da bi bile varnostne oblasti, ki so podrejene notranjemu ministrstvu, glede dejavnosti teh ljudi pokazale kakršno koli zaskrbljenost za »državne interese« in za očitno preziranje in kršenje avstrijske nevtiralnosti. Mi smo vsekakor mnenja, da organizirano rovarjenje vse mogoče emigracije ne koristi državnim interesom in da ni v skladu s proklamirano nevtiralnostjo države.

Pred kratkim je celovška varnostna direkcija po več kot treh mesecih molka odgovorila Zvezi slovenskih organizacij na njeno svoččasno zahtevo, naj kot pristojna oblast prepove dejavnost »Südmarke«. Čeprav je bila ta zahteva utemeljena s podrobnimi dokazi, da je dejavnost te šovinistične organizacije neskladna z določili člena 7 državne pogodbe in čeprav vsebuje člen 7 celo izrecno in obvezno določilo, da se mora dejavnost takih organizacij prepovedati, je varnostna direkcija odgovorila, da po proučitvi navedenih okoliščin ne kaže, da bi bila z delovanjem Südmarke kršena določila člena 7 državne pogodbe in da torej ni razloga za ukrepe družvene oblasti proti tej organizaciji.

Tudi ob tem primeru se nam vsiljuje vprašanje: Ali je varnostna direkcija v Celovcu morda celo mnenja, da je proti narodnostnim manjšinam v Avstriji in proti njihovim, z državno pogodbo zajamčenim pravicam naperjeno delovanje Südmarke koristno državnim interesom?

Če strnemo in primerjamo vse tri navedene dogodke, se nam nehoti vsiljuje vtis, da so »državni interesi« za varnostne oblasti zelo raztegljiv pojm.

Sovjetska zveza išče zblížanje z Zapadom

Kakor smo poročali v zadnji številki, je ameriški predsednik Eisenhower odklonil ponudbo sovjetskega ministrskega predsednika Bulganina, ki je predlagal sklenitev prijateljske pogodbe med obema državama. Kmalu pa je odklonilnemu odgovoru Eisenhowerja sledila nova Bulganinova poslanica, v kateri je predlog ponovil in dodal, da bi bila Sovjetska zveza pripravljena, skleniti podobne pogodbe tudi z drugimi deželami, in prvi vrsti z ostalimi zapadnimi velesilami. Bulganin v svojem ponovnem pismu izraža mnenje, da bi v tako pogodbo sprejeli tudi odpuved atomskemu in vodikovemu orožju.

Medtem ko v ameriških in angleških krogih prevladuje mnenje, da bo Eisenhower tudi tokrat odklonilno odgovoril, v Parizu nudebo popolnoma zavrniti sovjetske ponudbe in pravijo, da bi bila taka pogodba brez nadaljnjega mogoča, ko bi najprej rešili načelna vprašanja med Zapadom in Vzhodom. Hkrati se širijo tudi

vesti, da namerava francoska vlada povabiti Bulganina na obisk v Francijo in da bi se francoski ministrski predsednik ter zunanji minister po vsej verjetnosti odzvala morebitnemu povabilu v Sovjetsko zvezo.

V nedavnem intervjuju, ki ga je dal dopisniku londonskega časopisa »Sunday Ti-

Ministrski komite pripravlja načelno stališče k členu 7

Kakor smo že poročali, se poseben ministrski komite bavi z vprašanji člena 7 Državne pogodbe z dne 15. 5. 1955.

Te dni pa smo zvedeli iz zanesljivih virov urada zveznega kanclerja in ministrstva za pravosodje, da ta komite trenutno pripravlja načelno stališče k temu vprašanju in je računati, da bo vprašanje vsaj načelno rešeno v štirih do petih tednih.

Bivši vodja nacistične mladine in sedanjí Landesjugendführer koroške ÖVP dr. Valen in Einspieler kot zastopnik »w'ndischeriev« je zadnji torek na diskusijskem večeru Zveze evropske mladine sicer tožil, da je baje Dunaj silno slabo poučen o dejanskem stanju na Koroškem, pristoini sekijski šef na uradu zveznega kanclerja pa izjavlja, da na Dunaju dobro poznaio vprašanje, ki ga rešuje omenjeni ministrski komite.

Koroški Slovenci vsekakor čakamo še vedno, da bo urad zveznega kanclerja, kakor je zago ovil, potrdil sprejem Spomenice in sporočil, kakor je obljubil, termin za sprejem najavljene delegacije.

Stalni delegat Avstrije pri OZN

Pred nedavnim imenovanj stalni delegat Avstrije pri OZN, veleposlanik dr. Matsch, bo v začetku marca prevzel vodstvo avstrijskega predstavništva na sedežu Združenih narodov v New Yorku. V avstrijskem uradu pri OZN bo deloval štab treh do petih poklicnih diplomatov. Kmalu po svojem prihodu v New York in prevzemu službenega mesta bo avstrijski stalni delegat predložil OZN predloge Avstrije, izdelane na temelju lanske ženevske konference o uporabi atomske energije v mirroljubne svrhe.

Hammarškjöld poudarja pomen Azije

V govoru, ki ga je imel generalni sekretar Organizacije združenih narodov po indijskem radiu, je poudaril, da so izkušnje, ki jih je dobil na svojem potovanju po azijskih deželah, zlasti v Indiji, potrdile njegovo prepričanje, da je Azija dala za uresničenje in rešitev svetovnih problemov pomemben prispevek. Njegovi razgovori s predsednikom vlade Nehrujem in drugimi političnimi predstavniki Indije so bili zelo koristni in bodo važen činitelj na njegovem potovanju.

mes«, je tudi sovjetski zunanji minister Molotov napravil nov korak za zblížanje med Sovjetsko zvezo in zapadnimi velesilami. Zavzel se je namreč za sklicanje konference najvišjih predstavnikov štirih velesil, podobne lanskí konferenci v Ženevi, na katero pa bi bilo treba povabiti tudi LR Kitajsko.

Ko je govoril o delu ekonomske komisije OZN za Azijo in Daljni vzhod v Bangolu, je Hammarškjöld izjavil, da je dalo zasedanje vzpodbudo za pomoč azijskim narodom, da bi dosegli človeka vredno življenjsko raven. Generalni sekretar OZN je nadalje poudaril, da je delo ekonomske komisije pokazalo, da Azija lahko da človeštvu velik prispevek na gospodarskem in socialnem področju in za njegovo blaginjo na sploh.

konito ni osnovan, pač pa je v svojem sklepu indirektno priznalo stališče slovenskih strank. Kljub temu je celovško okrajno sodišče prejem slovensko pisane pritožbe zasebnega tožitelja zaradi napačne protokolacije njegovega predloga odklonilo in zahtevalo nemško pisan dvojnik. To je storilo tudi še v nekaterih poznejših primerih. Pri drugi glavni obravnavi pa je okrajno sodišče v omenjeni kazensko-pravni zadevi ponovno zahtevalo zasebnega tožitelja enostavno odbilo in sklenilo nemško obravnavo. Utemeljitev tega sklepa, ki skuša dokazati, da za celovško okrajno sodišče ne veljajo določila člena 7 Državne pogodbe in da zato pri tem sodišču »nemščina je in ostane sodni jezik«, je edinstven primer ne-logičnega sklepa, ki zaradi svojih notranjih protislovij nikdar ne more biti veljaven. Zato tudi po pravici pričakujemo, da ga bo na

osnovi pritožbe razveljavilo deželno sodišče, gotovo pa generalna prokuratura kot čuvarica zakonov in zakonitosti.

Prav razvoj te pravne zadeve kaže, kako si nekateri zamišljajo izvajanje Državne pogodbe. Da je v tem primeru prav sodna oblast, ki tepta zakone, je tem bolj nevarno. Kljub temu pa verujemo, da čas ne bo, kakor v tem primeru, pomagal razveljavljati Državno pogodbo, temveč bo prav čas zahteval njeno dosledno izvajanje. Kdor drugače misli, napačno ocenjuje današnji položaj v deželi, državi in v svetu. Današnji in bodoči čas terjata dosledno demokratično gledanje in ukrepanje in bosta pomedla z vsemi, ki se ne morejo otrestiti preteklosti in spoznati, da danes v času atomske bombe ni več mesta za spore med narodi, temveč je naloga vseh, da skrbijo za bratstvo in mir med narodi-sosedi in na svetu sploh.

Položaj med kmečkim prebivalstvom ne prenese več drobtiničarskih ukrepov

Pogajanja za novo ceno mleka, ki so bila v preteklem tednu prekinita, so se nadaljevala v ponedeljek. Stališči OVP in SPO, ki sta si ob prekini vi pogajanj zelo nasprotovale, sta — kakor izgleda — zgubili na ostrini. To je razvidno iz nedeljskega govora kanclerja Raaba po avstrijskem radiu, ko je želel rešitev problema v tej smeri, da bi se v nekem razmerju s proizvodnjo zvišala tudi konzumna cena mleka. Po drugi strani pa je v ponedeljek tudi SPO pršla na pogajanja z novimi predlogi za kritje zvišanja proizvodne cene. V tozadevnem sporočilu je rečeno, da po teh predlogih konzumna cena ne bo zvišana.

Kdaj in s kakšnim uspehom bodo pogajanja za boljšo proizvodno ceno mleka zaključena, ni mogoče povedati. Povedati pa moramo, da bo nova cena zadovoljila kmečkega proizvajalca le takrat, če bo prišlo zvišanje v celoti njemu v korist. Nikakor se namreč ne sme zgoditi, da bi bila na račun producenta in konzumenta deležna zvišanja predelovalna industrija mleka, kateri že zdaj pripade 78 grošev pri litru mleka. V državnem merilu znaša ta razlika okoli 900 milijonov šilingov na leto, kar je trikrat več kot znašajo redni izdatki Koroške za vse njene ustanove. Avstrijski kmetje, katerih je okoli 400.000, pa imajo od mleka, ki so ga obvezani prodati mlekarji, le 1.800 milijonov dohodkov. Iz tega sledi, da je strožja državna kontrola nad poslovanjem fonda za gospodarstvo z mlekom in mlekarji bolj potrebna, kakor pa zvišanje njihove razlike med proizvodno in konzumno ceno mleka.

S pogajanj za novo ceno mleka se je končno pričela borba za pravični zaslužek kmečkih delovnih ljudi. Ta borba bo trajala naprej, kajti ne samo cena mleka, temveč tudi cene drugih kmečkih pridelkov in ureditev trgovanja z njimi so po-

trebne pravične ureditve. Ta borba bo trda in bo morala biti zelo odločna, da bo res koristila kmečkemu delovnemu človeku. Že na primeru mleka vidimo, kako zahtevni so industrija in prekupevalci z mlekom. Cela tretjina konzumne cene jim je premalo za kritje njihovih stroškov. Pri tem pa je mleko blago, ki pri predelavi in dostavitvi ne zahteva preveč visokih izdatkov. Koliko več vtaknejo v svoj žep n. pr. industrija in prekupevalci pri lesu, sadju, živini in zelenjavi, da ne jemljemo v primer industrije kmečjskega orodja in strojev ali pa drugih gospodarskih potrebščin. Na vseh gospodarskih področjih živijo in se bogatijo industrija in prekupevalci na račun kmečkega in delavskega zaslužka.

Prav zato je pot, ki jo s temi krogi ho- dijo gospodje v Bauernbundu, za kmeta zgrešena in njihovo govoričenje pesek v

oči kmečkemu delovnemu človeku. Po tej poti kmečki človek ne bo prišel do pravičnega zaslužka. Dandanes prodra povsod spoznanje, da imata kmet in delavec skupno usodo in zaradi tega tudi skupno pot. Uspeh borbe za pravični zaslužek kmečkega delovnega človeka je odvisen od tega, ali bo našel skupno pot z organiziranimi delavci, ali pa se bo še naprej pustil izrabljati za interese industrije in prekupevalcev.

Praksa vedno spet kaže, koliko težav mora premagati kmet, če zahteva prilagoditev cen svojih pridelkov zvišanju cen za svoje potrebe. Cene kmečkih potrebščin so še vedno zvišali industrija in prekupevalci, ne pa delavci in kmeščenci. Položaj med kmečkim prebivalstvom pa je vsled takega zviševanja cen postal tako kritičen, da ne prenese več drobtiničarskih ukrepov. (bl)

To jim ne more biti v čast

O nepojmljivem zadržanju celovškega sodišča, ki kljub jasnim določilom v državni pogodbi, da je na Koroškem v upravnih in sodnih okrajih s slovenskim ali jezikovno mešanim prebivalstvom tudi slovenščina enakopraven uradni jezik, po svoje tolmači te predpise in jim za območje celovškega okrajnega sodišča odreka veljavo, je svoje bralce seznanil tudi tržaški list »Primorski dnevnik«. V svojem komentarju, nanašajočem se na to čudno prakso celovškega sodišča, piše omenjeni list med drugim naslednje:

Res, da se mednarodne pogodbe ter iz teh izhajajoče obveznosti lažje podpisujejo kot izvajajo, toda s prakso, ko se je brez večje odgovornosti in posledic lahko tako ravnilo in ko je to nasprotno veljalo za znak posebne diplomatske spretnosti in prefinjenosti, s takšno prakso si v mednarodnih odnosih ni več mogoče zamisliti, kako bi si mogla država, ki jo izvajajo, ohraniti ugled in dobro ime. Da tega, kako se na tak način kompromitira pred vsemi, ki streme za mednarodnim sodelovanjem, zaupanjem in odpravo činite- ljev, ki se temu postavljajo na pot, sloh ne omenjamo, ker je to vsakomur očitno.

Sosedna Avstrija je, ko se je odločila za vzpostavitev boljših odnosov z Jugoslavijo, sprejela tudi obvezo za boljše rav-

nanje s slovensko manjšino na Koroškem. Bolje ravnati z neko manjšino pa pomeni v prvi vrsti spoštovati njene narodnostne pravice, a med temi na prvem mestu njen jezik, ki bi ga smela enako- pravno uporabljati v vsakem primeru.

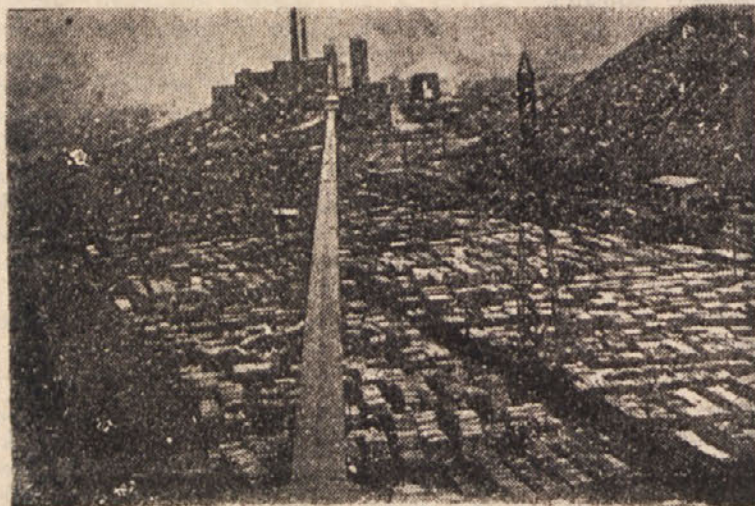
Iz tega gledišča seznanja tržaški list svoje bralce z dvema primeroma, ko je celovsko sodišče, kakor smo že podrobno poročali, pred nedavnim odklonilo zahteve po obravnavanju v slovenskem jeziku. List poudarja, da je ukrep celovškega sodnika znova zanetil gonjo avstrijskih šovinističnih političnih skupin ter njihovih glasil proti koroškim Slovincem in njihovim pravicam, kar avstrijskim oblastem ne more biti v čast, hkrati pa tudi ne koristiti razvoju jugoslovansko-avstrijskih odnosov, ne svari miru, marveč jim samo škodi. Pa tudi njihove argumentacije, ko gre za obrambo narodnostnih pravic tirolskih Nemcev, ne morejo imeti tiste politične in moralne moči, kot bi jo imele sicer, če bi podobna vprašanja sodo- bodno reševali v lastni hiši. Zato bi bilo — zaključuje tržaški list — splošno ko- ristno, da takšno svoje početje vendarle enkrat spremenijo in se pred mednarodno javnostjo pokažejo kot država, ki se zna boriti tako za svoje pravice kot tudi spoštovati svoje dolžnosti.

Posarje spet predmet nemško-francoskih razgovorov

Posarski deželni zbor je v torek sprejel vrsto zakonov in sklepov, s katerimi je narejen nadaljnji korak za združitev Posarja z Nemčijo. Tako je bilo sklenje- no, da bo odpravljena dosedanja posarska zastava, ki jo bo zamenjala nemška, poleg tega pa bodo nemške državne barve sprejete tudi v posarski deželni grb. Hkrati je bila posarska vlada pozvana, da takoj sklene potrebne zakonite in uprav-

Brentano, ki bosta razgovarjala o vseh nerešenih vprašanjih med obema država- ma, pri katerih pa bo zavzemalo prvo mesto vprašanje Posarja. Oba državnika pri tem srečanju ne bosta sprejela nobenih dokončnih sklepov, marveč imata le namen, določiti delovni program za iz- vedenje, ki bodo podrobno razpravljali o teh vprašanjih.

Za to je tudi razumljivo, da zlasti v Pa-

Tudi največji posarski premogovnik Reden spada v okvir francosko-posarskega gospodarskega sporazuma, katerega razveljavi se Francija skuša zoperstaviti.

notehnične ukrepe, s katerimi bo rešeno vprašanje državljanstva prebivalcev Posarja. Prav tako je predvidena odprava potnih listov med Nemčijo in Posarjem.

Ker pa gre pri vprašanjih okoli Posarja za enega najvažnejših problemov med Nemčijo in Francijo, v Parizu in Bonnu nekoliko drugače gledajo na stvar, ki jo skušajo urediti potom medsebojnih po- gajanj. Tudi za 20. februar je določen medsebojen razgovor, ko se bosta v Pari- zu sestala zunanja ministra Piney in von

rizu niso navdušeni nad najnovejšim raz- vojem v Posarju, kjer posaja nova vlada po francoskem mnenju le preveč aktiv- na. Tako nekako je razumeti tudi obisk francoskega poslanika pri predsedniku posarske vlade, Neyu, katerega je v ime- nu pariške vlade posvaril pred enostran- skimi sklepi, ki bi ogrozili trenutno sta- nje v Posarju. Dodal je še, da bi taki eno- stranski sklepi lahko škodovali tudi bliž- njim nemško-francoskim pogajanjem o Posarju.

PO ŠIRNEM SVETU

Rim. — Predsednik italijanske vlade Segni in minister za zunanje zadeve Marino sta v nedeljo odpotovala na uradni obisk v Bonn, kjer sta se posve- tovala s kanclerjem Adenauerjem o problemih evropske skupnosti. V Bon- nu so razen tega razgovarjali tudi o go- spodarskem in kulturnem sodelovanju med Italijo in Nemčijo.

London. — Kakor poroča britansko zunanje ministrstvo, bo Velika Brita- nija podprla kardinala-uro Sudana za sprejem v Združene narode. Sporočilo pravi, da je britanski minister za zuna- nje zadeve Selwyn Lloyd poslal sudan- skemu ministru za zunanje zadeve pi- smo, v katerem mu je zagotovil, da bo glede tega »z vsoto odločnosti podprl Sudan.«

Bonn. — Vlade ZDA, Anglije in Francije so v svojih govorih izrazile že- ljo, da Nemčija še za to leto prispeva svoj delež za vzdrževanje zavezniške vojske v Nemčiji. Krogi v Bonnu sma- trajo to zahtevo za ponovno diskrimi- nacio Zvezne republike Nemčije, ker se sicer za vzdrževanje sil Atlantskega pakta ne zahteva nobenih plačil od države, v kateri se vojaške edinice na- hajajo.

Oslo. — Norveška je obsodila sovie- ske kapitane, ki so s svojimi ribiškimi ladjami lovili v vodah Norveške, na plačilo kazni v skupnem znesku 629.500 kron (okoli 2,3 milijona avstrijskih šilingov). Vseh skupaj je bi- lo 16 sovjetskih ladij. Postavljen jim je bil rok treh dni, v katerem naj plačajo to vsoto, ako tega ne napravijo, pride stvar pred sodišče.

Moskva. — Sovjetsko ministrstvo za zunanje zadeve je poslalo norveški vla- di noto, v kateri označuje zaplembo sovjetskih ribiških ladij kot »obžalova- nja vreden nesporazum«. Hkrati izra- ža upanje, da bodo predstavniki obeh dežel našli primerno rešitev, ko bodo proučili okoliščine po katerih je prišlo do zaplembe ladij. Hkrati Sovjetska vlada zahteva vrnitev ladij in posadk.

Teheran. — Sovjetska vlada je iz- ročila Iranu noto, v kateri je rečeno, da »prisop Irana k Bagdadskega pak- tu ogroža sovjetske meje.« V noti je poudarjeno, da poslednji odgovor Te- herana na proteste sovjetske vlade pro- ti pristopu Irana k Bagdadskega pak- tu nikakor ni zadovoljiv.

London. — Po nenadnem napadu na vodstvo laburistične stranke, ki ga je sprožil vodja levega krila Bevan, napo- vedujejo londonski politični krogi po- novno politična nasproja in nadaljnji razkroj v okviru stranke. Na sestanku parlamentarne skupine laburistične stranke bodo proti Bevanu verjetno sprožili ostre disciplinske ukrepe. Be- van je nedavno utrpel poraz na dveh volitvah za vodilni položaj v laburi- stični stranki.

Ankara. — Danes se je pričelo v Svilengradu v Bolgariji zasedanje me- šane turško-bolgarske komisije, ki bo obravnavala nekatera vprašanja, zara- di katerih nastajajo na mejah med obe- ma državama stalno nevarnosti.

Tuscaloosa (Alabama). — Policisti so pripeljali na univerzo prvo študentko- črno ter ostali med predavanjem v učilnici. Univerza je uveljavila sklep vrhovnega zveznega sodišča o odpravi plemenskega izločevanja, čeprav je Predstavniški dom v Alabami izglaso- val resolucijo proti temu sklepu. Na univerzi zaradi tega ni bilo n'kakih iz- gredov, le nekaj študentov je zagrozil- lo da bodo zapustili univerzo.

Rio de Janeiro. — Na sestanku mi- nistrov za pravosodje, obrambo, voj- sko in morarico ter voditeljev večine v brazilskem predstavniškem domu je bilo sklenjeno, da bo obsedno stanje v deželi ukinjeno 15. februarja.

Pariz. — Po vestih iz francoskega finančnega ministrstva je znašal pri- manjkljaj v francoskem državnem pro- računu za leto 1955 443 milijard fran- coskih frankov, to je okoli 28 milijard šilingov.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Tuzemski žitni pridelek na avstrijskem trgu

Do konca minulega leta so posa- vili na avstrijski trg 118.000 ton tuzemske rži in 223.000 ton pšeni- ce, skupno torej 341.000 ton kruš- nega žita. Predlanskim je znašala količina krušnega žita na avstrij- skem trgu iz domače proizvodnje samo 275.000 ton.

Proizvodnja petroleja v Avstriji

V prvih devetih mesecih leta 1955 so v Avstriji načrpali 2.755.000 ton petroleja. V pogonu je 791 črpalk. Proizvodnja plina je mese- ca septembra dosegla 63,1 milijona kubičnih metrov.

Švinčniki — pomembno izvozno blago

Izvoz švinčnikov avstrijske pro- izvodnje se je pojačal. V prvi polo- vici minulega leta so eksportirali švinčnikov v vrednosti 2,2 milijo- na šilingov, nasproti 1,8 milijona šilingov v prejšnjem letu. Skupna vrednost v Avstriji proizvedenih švinčnikov dosega vrednost do 25 milijonov šilingov. Poleg tega, da je prodaja švinčnikov v tuzemstvu dobro razvita, jih izvažajo v okoli štirideset držav. Glavni odjemalci avstrijskih švinčnikov so Francija, Italija, Holandska in Švica. (Wi- korr)

Proizvodnja in potrošnja papirja v Ameriki

Lansko leto so v Združenih drža- vah potrošili 6,64 milijona kratkih ton časopisnega papirja, to je sko- raj pol milijona kratkih ton več, kakor prejšnja leta. V Kanadi so lansko leto proizvedli 6,19 milijona kratkih ton časopisnega papirja ter so ga 5,81 milijona kratkih ton iz- vozili, od tega 5,07 milijona v Zdu- žene države. (Ena kratka tona tehta 907,2 kilograma, dolga tona pa 1.016,047 kilograma)

V Cortini je ugasnil olimpijski ogenj

»Proglasim olimpijske igre za končane. Rados in sloga naj se na olimpiadi leta 1960 v Squaw Valleyju (Kalifornija) spet predstavita v duhu zdravih ambicij, borbenosti in slavi, značilni za olimpijski ogenj, v dobro vsega človeštva«.

S temi besedami je predsednik mednarodnega olimpijskega komiteja Every Brundage v nedeljo zvečer v Ledrem stadionu v Cortini d'Ampezzo slovesno zaključil VII. zimsko olimpiado. Skozi 11 dni so se najboljši predstavniki zimskega športa iz 32 držav v poštenih borbi potegovali za zmago v 24 disciplin, po-

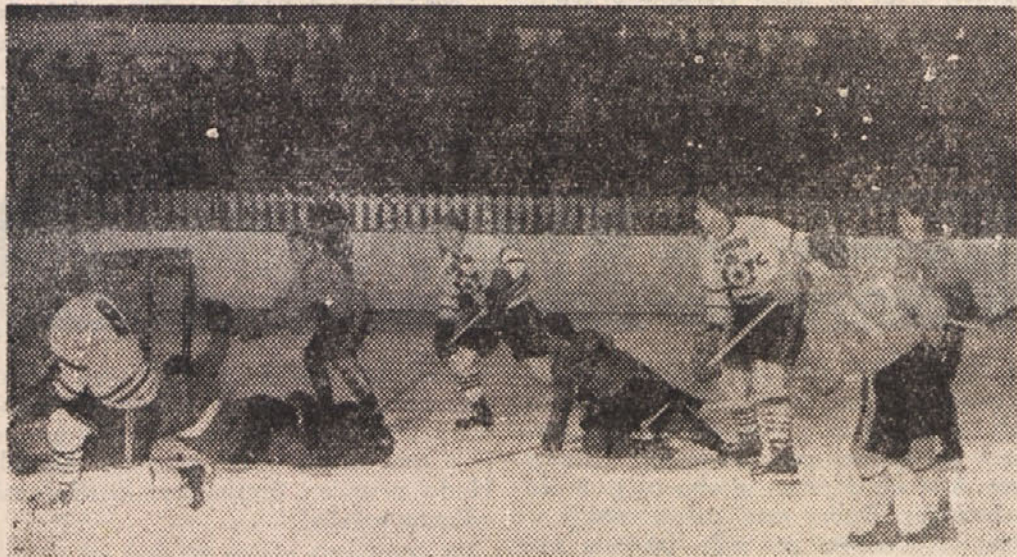
zadovoljiva v vsakem oziru. Zato je tudi razumljivo, da so bili precej razočarani nad razmeroma slabo udeležbo gledalcev, zlasti takih, ki bi prinesli devize v deželo, kaj i obračun je pokazal, da znaša primanjkljaj nič več in nič manj kot 196 milijonov šilingov. Celotni dohodki znašajo namreč le kakih 12 milijonov šilingov in niso v nobenem razmerju z izdatki, pri katerih so bili organizatorji po vestih italijanskih lisov nekoliko preveč radodarni in širokogrudni. Posebno kritizirajo izgradnjo dragih športnih objektov, ki so jih zgradili posebej za letošnjo olimpi-

mi tekmovalci je končno zmagal Finec Hivarinen s skoki 81 in 84 m. Tudi srebrna medalja je šla na Finsko (Kalakorpi), medtem ko je treje mesto zasedel nemški skakalec Glass. Kot najstarejši tekmovalci si je Avstrijec Sepp Bradl osvojil 12. mesto.

Veliko presenečenje letošnjih olimpijskih iger so bili sovjetski športniki, ki so tokrat prvič nastopili v takem okviru in si priborili največ medalj. Še zadnji dan pred zaključkom so slavili svojo redvomo največjo zmago, ko so v hokeju premagali (večkratnega svetovnega prvaka) Kanado ter tako postali olimpijski, svetovni ter evropski prvak v hokeju na ledu.

Najboljši posamezni udeleženec olimpiade pa je postal 20-letni Avstrijec Toni Sailer, ki si je osvojil 3 prva mesta v olimpijskih tekmah. K prvim dvem zmagam v veleslalomu in slalomu si je priboril še tretjo v smuku in hkrati postal štirikratni svetovni prvak; 7 zlatih medalj prepričljivo govori, da je najboljši alpski smučar na svetu. Poleg tega so Avstrijci zmagali še v umetnem drsenju za pare, kjer si je dvojica Schwarz-Oppelt priborila zlati medaljo.

Kakor že omenjeno, so si sovjetski športniki priborili največ olimpijskih medalj, in sicer 7 zlatih, 3 srebrne in 6 bronastih. Drugo mesto so zavzeli avstrijski tekmovalci, ki so odnesli 4 zlate, 3 srebrne in 4 bronaste medalje. Finska kot tretja najboljša je dobila 3 zlate, 3 srebrne ter 1 bronasto medaljo. Osale medalje so prejele naslednje države: Švedska 2 zlati, 4 srebrne in 4 bronaste; Amerika 2 zlati, 3 srebrne in 2 bronaste; Švica 3 zlate, 2 srebrni in 1 bronasto; Norveška 2 zlati ter po 1 srebrno in bronasto; Italija 1 zlato in 2 srebrni; Nemčija po 1 zlato in bronasto; Kanada 1 srebrno in 2 bronasti; Poljska 1 bronasto; Japonska 1 srebrno in Madžarska 1 bronasto medaljo.

Eno izmed srečanj v hokeju

tem pa je na veliki zaključni slavnosti ugasnil olimpijski ogenj, ki ga bodo prižgali šele spet pri pole njih olimpijskih igrah v Melbourne v Avstraliji. S tem se je končala velika špora na prireditelje, na kateri je mladina iz vseh delov sveta tekmovala v športnem tovarstvu in navezovala prijateljske sike brez ozira na meje, ki drugače morda ločijo eno državo od druge. Ves čas je vladal med njimi olimpijski duh, duh medsebojnega spoštovanja in prijateljstva, duh odkritega in poštenega tekmovanja.

Letošnje zimske olimpijske igre so bile po svojem obsegu največje kar jih je bilo doslej prirejenih, poleg tega pa so imele še to posebnost, da so tokrat prvič sodelovali tudi športniki iz Sovjetske zveze. Prireditelji so vložili res vse sile, da bi bila organizacija olimpiade brezhibna in

ado, ker jih v naslednjih letih nikakor ne bodo mogli donosno izkoriščati.

Toliko večji pa je bil uspeh olimpiade na področju športnega tekmovanja, ki je potekalo skozi vse dni v napetem pričakovanju in doseglo svoj višek v nedeljo s prireditvijo smučarskih skokov. Po ostri borbi posebno med finskimi in nemški-

Slovenski tenorist Jernej Plahuta navdušuje celovško gledališko publiko

Operni ansambel celovškega Mestnega gledališča je mnogo pridobil na kvaliteti, ko mu je lani uspelo angažirati za tekočo sezono slovenskega tenorista Jerneja Plahuta, nadarjenega pevca, ki smo ga na Koroškem prvič slišali in gledali v vlogi Janka, ko je gosovala mariborska Opera s Smetanovo »Prodano nevesto« v Celovcu. Od jeseni naprej pa se po vsaki operni premieri pojavlja njegovo ime na prvem mestu v gledaliških kritikah koroškega dnevnega tiska in celovška gledališka publika se od predstave do predstave vedno bolj ogreva in navdušuje za njegovo krasno petje.

Posebno je Celovčanom ugajal minuli petek na premieri znane Leharjeve opere »Dežela smehljaja«. Pravijo, da se v Celovcu še ni kdaj zgodilo, kar se je primerilo tokrat, ko je navdušeno in vzhi-

čeno občinstvo ob koncu drugega dejanja viharno zaploskalo in z aplavzom ni prenehalo vse pavzo dokler se ni dvignil zastor za pričetek tretjega dejanja. Sicer je priznanje veljalo vsemu ansamblu, v prvi vrsti pa je bilo namenjeno nosilcu glavne vloge — tenoristu Plahuti. »Posebej bi morali iti ponj za to Leharjevo opereto, če ne bi bil že tu« — je zapisal eden izmed strogih kritikov. Drugi pa je poudaril: Predvsem je zasluga našega čudovitega Jerneja Plahute, da je bil minuli petek dogodek te sezone. — Naš operni tenor je v tej vlogi serzacija, kar pa bi bil tudi povsod drugod, ne samo v Celovcu. — In da citiramo še tretjega recenzenta, ki je zapisal: Neodpustljiva je zamuda, da takega pevca, ki je sposoben dati več kakor marsikaj eri lanske odlični gost, niso z vsemi sredstvi navezali na Celovec.

NOVE KNJIGE

Dr. Fran Bradáč: Slovarček tujk

»Kmečka knjiga« v Ljubljani je izdala v drobni knjižici slovarček tujk, ki bo dobrodošel pripomoček zlasti preprostim človeku, kateremu bo pomagal, da bo lažje razumel nebroj tujih besed in izrazov, ki jih srečujemo danes čedalje več tudi med kmečkim ljudstvom na podeželju. Lahko bi rekli, da skoraj ni časopisa, ne revije in ne knjige, kjer ne bi našli na to ali drugo besedo, ki nam je tuja in katere pomen nam ni popolnoma jasn. Pogosto se dogaja, da vsled nepoznanja takega izraza ali njegovega nepravilnega tolmačenja tudi vsebine članka ne moremo v celoti dojeti odnosno razumemo nekaj povsem drugačnega, kar nam je včasih lahko tudi v škodo. In v takih slučajih, ko nam tuja nerazumljiva beseda zapira pot do popolnega in pravilnega razumevanja, bomo pridno segali po slovarčku, ki nam bo radevolje odpiral pogled v nov in zanimiv svet, ki nam bo širil obzorje našega razuma ter spoznav-

nja tudi tistih strani življenja, ki so nam bile doslej nepoznane.

V predmetnem slovarčku seveda ne bomo našli vsega, kar bi hoteli vedeti o tujih besedah, naši pa bomo v njem izbor tistih izrazov, ki jih srečujemo v vsakdanjem življenju najbolj pogosto. Zato bo knjižica v polni meri izpolnjevala nalogo, ki ji je bila dodeljena: pomagati v prvi vrsti našemu delovnemu človeku, delavcu in kmetu, ki v današnjem času vedno bolj stremi za izobrazbo in prosveto. Tako je tudi v predgovoru slovarčka med drugim rečeno, da se delavci in kmetje čedalje bolj zavedajo, da jim je izobrazba v čast in korist; zato pridno prebirajo časnike, strokovne in leposlovne članke in knjige. Pri tem prečesto naležejo na tuje besede in izraze, katerih pomen jim ni jasn, a je za pravilno razumevanje neogibno potreben. Zato jim bo pričujoči slovarček tujk v pomoč in poduk.

Slovenski narod slavi Prešerna

8. februarja je preteklo sto sedem let, odkar je umrl največji slovenski pesnik dr. France Prešeren. Ves teden so bile proslave po različnih krajih Slovenije in tudi izven njenih meja, kjer prebivajo Slovenci. Narod je slavil svojega največjega umetnika, ki je znal slovenski jezik zli v lepe umetniške pesmi in s tem dokazati, da je tudi slovenski jezik sposoben za visoko umetniško izražanje. Tako je slovenski narod dvignil na kulturno raven ostalih evropskih narodov in poudaril slovensko samobitnost. V pesmi in življenju je Prešeren izpovedal misel svobodne človečnosti, bratstva in enakopravnosti med ljudmi in narodi.

Svet za kulturo in prosveto Slovenije podeli za to priložnost vsako leto Prešernove nagrade najzaslužnejšim slovenskim kulturnikom in znanstvenikom.

Uspela kulturna prireditev tržaških Slovencev

Tržaški Slovenci priredijo v okviru Slovenske prosvetne zveze svojo največjo kulturno prireditev vsako leto v tako imenovanem Prešernovem tednu in tako hkrati počastijo tudi obletnico rojstva največjega slovenskega pesnika kot kulturni praznik slovenskega naroda. Tudi letos so imeli tako proslavo, ki je privabila v nedeljo lepo število naših tržaških bratov v stadion »Prvi maj«, kjer so z zanimanjem sledili pestremu sporedu.

Prireditev je začel predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Andrej Budal s pozdravnim nagovorom, v katerem je poudaril pomen Prešernove proslave in med drugim tudi dejal: »Vsaka nova Prešernova proslava nam bodi novo dramillo, nova spodbuda k spoštovanju, ohranjanju in množenju naših kulturnih vrednot, ob spoštovanju sosedovih, zlasti na tem našem ozemlju, kjer naj obe domači ljudstvi živita in uspevata v mirnem sožitju za skupno blaginjo«.

Spored je obsegal nastope 12 pevskih zborov, v katerih je sodelovalo nad 300 pevcev, ter recitiranje Prešernove »Zdravljice« in »Uvoda h krstu pri Savici«. Nastopajoči pevski zbori ter posamezni prosvetni delavci so ob tej priložnosti prejeli umetniško izdelane spominske diplome kot priznanje za uspešno prosvetno dejavnost v preteklem letu.

Ljubljanska Opera gre na mednarodno tekmovanje

Za letošnje mednarodno tekmovanje na nizozemskem festivalu, ki ga bodo priredili v juliju, je sprejela vabilo tudi Opera Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. Ansambel ljubljanske Opere bo na tem tekmovanju nastopil z opero ruskega skladatelja Sergeja Prokofjeva »Zaljubljen v tri oranže«.

Tudi drugi jugoslovanski umetniki bodo letos sodelovali na številnih mednarodnih glasbenih festivalih in tekmovanjih v tujini. Po dosedanjih dogovorih se bodo udeležili mednarodnih tekmovanj v Toulousu, Münchenu in Ženevi ter festivalov v Langolenu, Arezzu in v Pragi, kjer prirejajo vsako leto festival z naslovom »Praška pomlad«.

Holandska zbira Rembrandtove umetnine

Rembrandt je eden najpomembnejših holandskih slikarjev meščanskega baroka in svetovnega slikarstva sploh. Rodil se je leta 1606 in živel do šestdesetih let 17. stoletja. Bil je močna in mnogostranska ustvarjalna osebnost in je njegova umetnost edinstvena v moči slikarskih oblik in globokem človekoljubju. Svojo genialnost je združeval z izredno dejavnostjo in željo za izpopolnitev in poglobitev svojega slikarskega izraza. Kot umetnik je mnogostanski v svojem izrazu. Njegova dela so številne risbe, slike in bakrorezi ter številne skice.

Letos bo 350-letnica rojstva tega tako pomembnega umetnika. Ob tej priliki bo njegova domovina Holandska priredila velike razstave njegovih del. Priprave za te velike razstave so že v polnem teku. Državni muzej v Amsterdamu bo priredil največjo razstavo. Razstavljenih bo okoli 700 slik in okoli 270 bakrorezov. Umetnine za to razstavo pa bodo dobili izposojene iz muzejev številnih svetovnih mest, kakor iz New Yorka, Pariza, Londona, Dunaja, Berlina in predvidoma tudi iz Leningrada. Istočasno s to veliko razstavo pa bo možno videti tudi večino od 2000 risb in skic, ki bodo razstavljene v Boymans-muzeju v Rotterdamu. Obe razstavi bosta odprti v začetku meseca maja in bosta številnim ljubiteljem Rembrandtove umetnosti na razpolago do meseca oktobra. Poleg tega bodo razstave priredili še številni drugi holandski muzeji v Harlemu, Amsterdamu, Leydenu in drugod. Tako bodo Rembrandtove umetnine zbrane v državi, kjer je umetnik živel in ustvarjal.

Na poti proti domu je opešal

Sele. — Mraz, ki je v začetku tega meseca močno pri isnil, je marsikoga hudo prizadejal. Tako se je primerilo tudi 74 let staremu rentniku Valentinu Oražcu, ki se je minuli petek v večernih urah vračal iz Sel proti domu v Zgornjem Koru. Med potjo ga je obšla slabost, ter se je kakih tri sto metrov pred svojim stanovanjem vlegel in ni mogel več naprej. Mraz je bil občuten, sari mož pa je ležal na prostem in si ni mogel pomagati. Prerekle so dolge nočne ure in le slučaj je pripisati, da je okoli pol dveh ponoči prišel mimo Tomaž Travnik, ki je onemoglega Oražca našel in ga rešil gotove smrti. Spravil ga je v stanovanje, kjer so ugotovili močne ozeblin. da so ga morali z rešilnim avtom prepeljati v bolnišnico v Celovec.

Nasedla je premetenemu sleparju

V beliaški kolodvorski restavraciji je neka natakara nasedla premetenemu sleparju. V gostinske prostore je zahajal eleganten okoli petrideset let star pustolovec, ki si je pustil prav tako elegantno postreči. Natakara, s ka ero se je kmalu spoznal, je pripovedoval, da je iz Holandske in zaposlen v ugledni tovarni diamantov. Pripovedoval je, da imajo delavci in nameščenci prednosti in ugodnosti pri nakupu dragocenih kamnov. Natakara je razkazoval tudi prstan z dragocenim rubinom in žalostno pristavil, da ga mora zasaviti. Tarnal je, da je zašel trenutno v denarno stisko.

Natakara je dejala sama pri sebi, da tako imenitnemu gos u lahko pomaga iz zadrege in mu je zares dala 350 šilingov. Gost ji je zagotovil, da bo denar vrnil v najkrajšem času. Dal ji je svoj naslov, ki se je glasil na ime Henrik Pack, kraljevska tovarna diamantov, Amsterdam, Holandska. Nato pa se je vliudno poslovil in odšel. Natakara je čakala deset mesecev, toda o Packu ni bilo več ne sluha ne duha. Končno je doživljeno prijavila policiji, ki je ugotovila, da v Amsterdamu pač obstoja takšna tovarna, toda kakšnega Packa ne pozna nihče.

Kupce avtomobilov je oškodoval

V Celovcu so aretirali Aleksa Polgarja, trgovca z avtomobili. Polgar je pričel po vojni trgovati z avtomobili kot zasopnik raznih avtomobilskih podjetij. Toda kmalu se obračuni s tvrdkami niso več točno ujemali ter so mu te tvrdke odtegnile prodajno pravico. Polgar pa je imel kot cestni dirkač z avtomobilom »Denzel 500« velike uspehe ter je pri tekmoivanju v raznih dirkah zmagal. Njegovi športni uspehi so vzbujali pozornost tudi pri mednarodnih tekmah. Zato so se vedno spet našle tvrdke, ki so mu zapupale zastopstvo. Nazadnje je posredoval in prodajal avtomobile za nekatere dunajske tvrdke.

Pri teh dunajskih tvrdkah pa so zadnje tedne prihajale pritožbe, da kupci pri Polgarju naročenih avtomobilov niso prejeli. Tvrdke so ugotovile, da v teh primerih od Polgarja niso prejele nobenih naročil. Kupci so mu nakazovali naplačila ali pa so mu izročili stare avtomobile kot delno naplačilo za nove avtomobile. Preiskava je dognala, da je Polgar za več dunajskih tvrdk sklepal z interentsi kupne pogodbe, sprejema naplačila in na račun prevzete avtomobile pa je porabil v svoje namene.

Preden bodo obdelali vse prijave, ki še vedno prihajajo, bo trajalo dalje časa. Doslej ugotovljene nerednosti presegajo vsoto 220 000 šilingov.

URADNA OBJAVA

Rok za oddajo davčnih izjav za leto 1955

Zvezno ministrstvo za finance razglša, da je termin za oddajo davčnih izjav za leto 1955, in sicer za dohodninski, korporacijski, obrtni in prometni davek, davek na poročajo in za kulturni groš podaljšan do 31. marca 1956.

Šimonove matere v Borovjah ni več

Po tedne trajajoči mučni bolezni je minuli teden preminula sročnica Šimonova mati v Borovjah pri Pliberku, Marija Kolenk, ki je 27. minulega meseca dosegla starost 84 letu in skrbi posvečenih let. Šimonova mati je cenila in spoštovala vsa bližnja in dalina okolica, ker ji je bilo lasno pristno bistvo slovenske kmečke matere. Vso dobo je kot Šimonova gospodinja razpisala dobroro. Pri rjej zares ni vedela levica, kaj je dobrega storila desnica, ker nihče se naniho obrnil zaman za pomoč. Takih zares ni malo, ki jim je vsak čas radodarno odpirala svoje roke.

Pokoina mati je prišla k Šimonu za ženo in gospodinja pred dobrimi štiridesetimi leti kot mlada Gutovnikova Moicka iz Šmarjete. Vso svojo skrb in delavnost je posvetila Šimonovi hiši, gospodarstvu in vsem otroci. Še v visoki starosti smo jo vedno videli, kako je marljiva in zaskrbljena tekala okrog doma in pomagala tu, pomagala povsod.

Mnogo lepih dnevo je doživela med svojci, pri svojem možu in med svojimi otroci, ki so se ji rodili, in mnogo sreče ji je bilo nakloniere v dobro vzeoieni družini. Toda pogosto je kanila v kupo življenja tudi kaplja bridkosti in grenkega trpljenja, tegobe, ki jih more v življenjski borbi prenesti le junakka žena. Ko je zadivljalo nečistično nasilje, so temne sile posegle tudi na njenih sinovih. Dva sinova sta morala za tuje koristi k vojakom, od koder se eden ni vrnil in ga krije tuja zemlja neznano kje. Sina Lojza pa

so pograbili ges apovci. V svojem globokem spoznanju, da se je treba nasilju in krivici upreti, se je uprl in z razumevanjem pomagal onim borcem, ki so si izbrali za svoja zatočišča temne gozdove, se borili za uničenje fašizma in s tem tudi za vzpostavitev nove demokratične Avstrije. Našle pa so se propalice, ki so o tem Lojzovem prizadevanju obvestile ges apovce. Nekega sončnega poletnega dne 1943-tega le a so prihrumeli in Lojza zasramovanega in trpinčenega odgnali v gestapovske zapore na Prevalje. V zaporih so ga po zverinskem mučenju v dveh dneh pokončali. Materino srce je krvavelo v bolečinah in doprineslo neizrekljivo žrtev za lepše življenje v sve u.

Ko se je kmalu razvedelo, da je Šimonova mati položena na mrvaškem odru v hiši, kjer je bila veliko let srce družine, so se prihajali poslavljati ljudje iz vseh krajev. Minuli petek pa smo pokojno ma-

Po naši zemlji

ter ob udeležbi številnih žalnih gos ov spremili na njeni zadnji poti k trajnemu počitku na libuško pokopališče. Na domu je spregovoril pokojni materi v slovo kmet Kos, ob odprtem grobu pa g. prošt Trabesinger. Dobra mat naj si spočije v miru, sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Naša letošnja pustna prireditev

Bilčovs. — Naše slovensko prosvetno društvo nam je tudi za pustni čas preskrbelo zelo posrečeno in prijetno zabavo. Prepričali smo se lahko, da niso samo hrupne veselice in do svi a trajajoči plesi sredstvo, kjer naj bi vladalo brezskrbno in sproščeno razpoloženje. Naša pustna

pevec Plavčev oče, star že pe inosemdeset let, ki nam je zapel za svoja leta z lepim in čistim glasom. Za svoj nastop je bil deležen živahnega aplavza, kar je stara korenina tudi zaslužil.

Nato pa se je vrstil peser spored humorističnih nastopov. Naši prosvetaši, de-

Bilčovs — vedno kulturno razgibana domača vas marljivi v slovenskih prosvetašev na naših Gurah.

prireditve dne 29. januarja je svoj namen popolnoma dosegla. Staro in mlado se je na tej tri ure trajajoči prireditvi iz srca razvedrilo in nasmejalo do solza.

Pod vodstvom vrliga pevovodje Mira Kernjaka nam je domači mešani pevski zbor postregel že takoj ob začetku z izborom dobro zapetih veselih pesmi. Napolnjena dvorana pri Miklavžu je ob poslušanju ubranega peja postala ena sama poslušajoča enota. Prav prijetno pa je še presenetil s svojim petjem starosta naših

kleta in fan'je, so tako dovršeno in spretno izvajali svoje točke, da so spravili vse poslušalce in gledalce v najbolj razigrano voljo.

Udeleženci naše pustne prireditve so se razhajali kar najbolj zadovoljni. Prirediteljem naj bo izrečena pristrčna zahvala za njihov trud! Vsi so izražali samo eno željo: Kmalu nas spet povabi e in zopet bomo radi prišli! Vaše prireditve so zaželje in nam nudijo okrepujočo zdravo zabavo!

Spet nekaj iz Kotmare vesi

Naša prostovoljna požarna bramba je imela minulo nedeljo svojo pustno veselico. Vsi gasilci in mnogo drugih ljudi se je zbralo v gostilni pri Ilnu in razvila se je prava domača veselica vse soseske. Veselica je potekala v najboljšem vzdušju in razpoloženju do poznih ali bolje povedano zgodnjih jutranjih ur. Godba je svirala in razigrani pari so se vrtili v veseljem plesu. Prav je, da se naši gasilci povešeli, saj so, kadar je potrebno, vsak čas pripravljeni priskočiti bližnjemu na pomoč.

Veselica požarne brambe je bila posrečena zadeva in se o tej prireditvi v okolici mnogo govori in bo vsem ostala v prijetnem spominu.

Na pusni terek pa čakajo Kotmirčane in vse, ki bodo prišli iz sosednih krajev, prijetna pustna presenečenja. Za ta dan je preskrbljeno za mnogo dobre volje. Tradicija so že postali naši vsakele ni pustni običaji, ki se letos ponavljajo že desetič. Za letošos so predvidene posebne

točke, ker razpolagajo »pusni norci« z izredno pestrim in zabavnim programom. Med drugim bodo mnogi spet lahko videli in slišali prikaz o nerodnih in smešnih pripetljajih v minulem letu. Prav gotovo, prepričanje se sami in vam ne bo žal, ker zabave bo za vse dovolj! —

V Prebljah so predpreteklo soboto praznovali vodno slavnost. V skupnem složenem prizadevanju jim je uspelo, da so napeljali potrebni vodovod. Napeljana vode v vas in na domove jim bo zelo olajšala delo ter si bodo prihranili mnogo časa, ker so morali prej dovažati vodo od daleč. Danes pa jo imajo pri roki. K temu uspehu Prebelčanom lahko čestitamo.

Velikovec

V četrtek minulega tedna je delavec Jurij Wedenig iz Hrenovč s svojim motornim kolesom strmoglavil na cesti pri Ruštaru pri Velikovecu. Motociklist si je pretresel možgane in se poškodoval na glavi.

Slovenska prosvetna zveza naznanja:

Vodstvo in gojenke gospodinjstvo-kuharskega tečaja v Železni Kapli vabijo na

zaključno prireditev

z razstavo kuharskih izdelkov, ki bo v nedeljo, dne 19. februarja 1956 v prostori pri Kolarju.

Razstava bo odprta od 8. do 18. ure. Pristrčno vabimo k številnemu obisku!

Zgornja vesca

Spoštovana Strajnikova družina v Stranah je prejela iz Züricha tragično poročilo, ki jo je hudo prizadejala. Njihova hčerka Micka je namreč septembra lanskega le a odpovala in prevzela službo v Zürichu v Švici, kamor se zadnje čase odloži mnogo koroških deklet. Nedavno, meseca januarja, pa so domči prejeli iz Züricha obvestilo, da je dekle nekam izginilo in se ni vrnilo. Uvedli so iskalno akcijo in končno so nesrečno dekle našli

v vodi, ki odteka iz Zürškega jezera. Domnevajo, da se je mlademu, komaj dvajsetletnemu dekletu, zamračil um ter je v tem stanju tako tragično končala. Hudo prizadeji Strajnikovi družini naše odkrito sožalje!

Sv. Miklavž ob Dravi

Nedavno je umrl Čemernjak, gos ilničar znane gos ilne pri Čebulu na Brdu pri Baškem jezeru. Ob številni udeležbi žalnih gostov smo pokojnega spremili k zadnjemu počitku.

Kmalu za njim je preminul Matevž Resman, gostilničar v Sv. Miklavžu ob Dravi. Na domu žalosti so pod vodstvom g. župnika Nagela iz Marije na Zilji pevci iz Ledenic, Pečnice in šenjakobske okolice zapeli ganljive žalostinke. Pogrebne obrede je opravil g. dekan Ulbing iz Skočidola, v izbranih besedah pa sta se od pokojnega poslovila g. župnik Čebul v obeh deželnih jezikih in g. župnik Nagel v slovenskem jeziku.

Dne 2. t. m. pa smo imeli ob priložnosti 52-tega rojstva dneva g. šolskega direktorja Franca Krasni zerja pristrčno slo-

OPOZORILO

Ker prejemamo pošto delno še vedno na stari poštni predal štev. 17, opozarjamo, da imamo že dalje časa nov naslov, ki se glasi: Celovec - Klagenfurt 2, Postfach 124.

vesnost. Domači pevski zbor mu je lepo zapel podoknico, številno prebivalstvo pa mu je čes italo. Ravnatelj šole je bil za pozornost, ki so mu jo izkazali ta večer, srčno vesel in zadovoljen.

Pravna zaščita in pomoč za poklicne šoferje

Sindikat uslužbencev v trgovini, transportu in prometu je ustanovil sklad, iz katerega naj bi se poklicnim šoferjem ob primeri prometnih nesreč, od ognitvi dovoljenja za vožnjo in nesposobnosti za delo nudila pravna zaščita in podpora. Člani te pomožne akcije plačujejo tedensko po 50 grošev. Iz poročila na nedavni seji deželnega vodstva sindikata je posneti, da je bilo za člane te ustanove v minulem letu 17 sodnijskih obravnav zaradi prometnih nezgod, kjer pa so bile le tri negativne obsodbe. Sindikat je odvetnikom izplačal 26.821 šilingov honorarja.

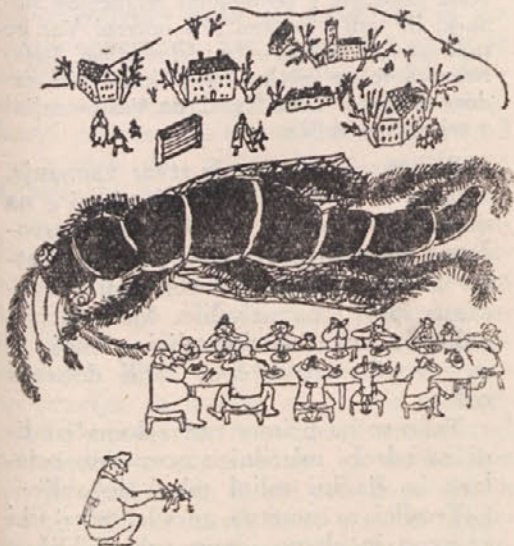
KOLENDAR

Petek, 10. februar: Dušan
Sobota, 11. februar: Teodora
Nedelja, 12. februar: Damijan
Ponedeljek, 13. februar: Gregorij
Torek, 14. februar: Pust
Sreda, 15. februar: Pepelnica
Četrtek, 16. februar: Julijana

Sedem mesarjev in sedem komarjev

Šlo je sedem mesarjev, res, sedem mesarjev, da bi kupili sedem volov, o, sedem pitarih volov. Če pa ne bomo dobili sedem volov, o, ne bomo dobili, so rekli, bomo kupili sedem kozličev, res, sedem tolstih kozličev. Če pa ne bomo dobili sedem kozličev, o, ne bomo dobili, so rekli, bomo kupili sedem petelinov, res, sedem debelih petelinov. Če pa ne bomo dobili sedem petelinov, o, ne bomo dobili, so rekli, bomo kupili sedem komarjev, res, kar sedem težkih komarjev...

Pa niso dobili sedem volov, ne sedem

kozličev, pa tudi ne sedem petelinov, zato so res kupili sedem komarjev, o, sedem težkih komarjev...

In šlo je spet domov sedem mesarjev in so gnali sedem težkih komarjev. Doma jih bomo zaklali, so rekli, prav tako so rekli, in bomo zaslužili lepe denarce, so rekli...

Sreča jih siromak. Milo prosi: »Dobri mesarji, želim vam srečo s komarji. Lepe denarce boste z njimi zaslužili. Se lahko oglašim pri vas, ko jih boste klali? Že dolgo, dolgo nisem poskusil pečenke...«

A je zavpilo nanj prvih šest mesarjev: »Nismo zate kupili komarjev, nismo, bi rekli. Če imaš denarce, boš dobil pečenko, če nimaš denarcev, pa je re boš dobil...«

In šlo je dalje šest trdosrčnih mesarjev in so gáli šest težkih komarjev... Sedmi mesar, najmlajši mesar, pa je osal in dejal siromaku: »Pa pojdi k meni na kolino!«

Potem je šel dalje tudi sedmi mesar, najmlajši mesar, in za njim je stopical pitari komar...

Tisti siromak pa ni bil siromak, temveč je bilo dobro srce. To hodi od človeka do človeka in pregleduje, kakšno ima kdo srce. In ker ta siromak ni bil siromak, je takoj zagodel trdosrčnim mesarjem. Spaval je za njimi in ukazal tistim komariem, ki so jih vodili trdosrčni mesarji: »Dvignite se in odletite!«

Takra se je dvignilo v nebo šest komarjev, o, šest komarjev, in so odnesli šest trdosrčnih mesarjev. Od takrat nihče ni več videl tistih šest komarjev in tudi ne tistih šest mesarjev, o, tisti šest trdosrčnih mesarjev...

Ostal je le sedmi mesar, najmlajši mesar, in njegov komar. Nevidno je prisopilo dobro srce in spregovorilo: »T komar, ti sedmi komar, ko te bo dobri mesar domov prignal, postani velik ko Triglav...«

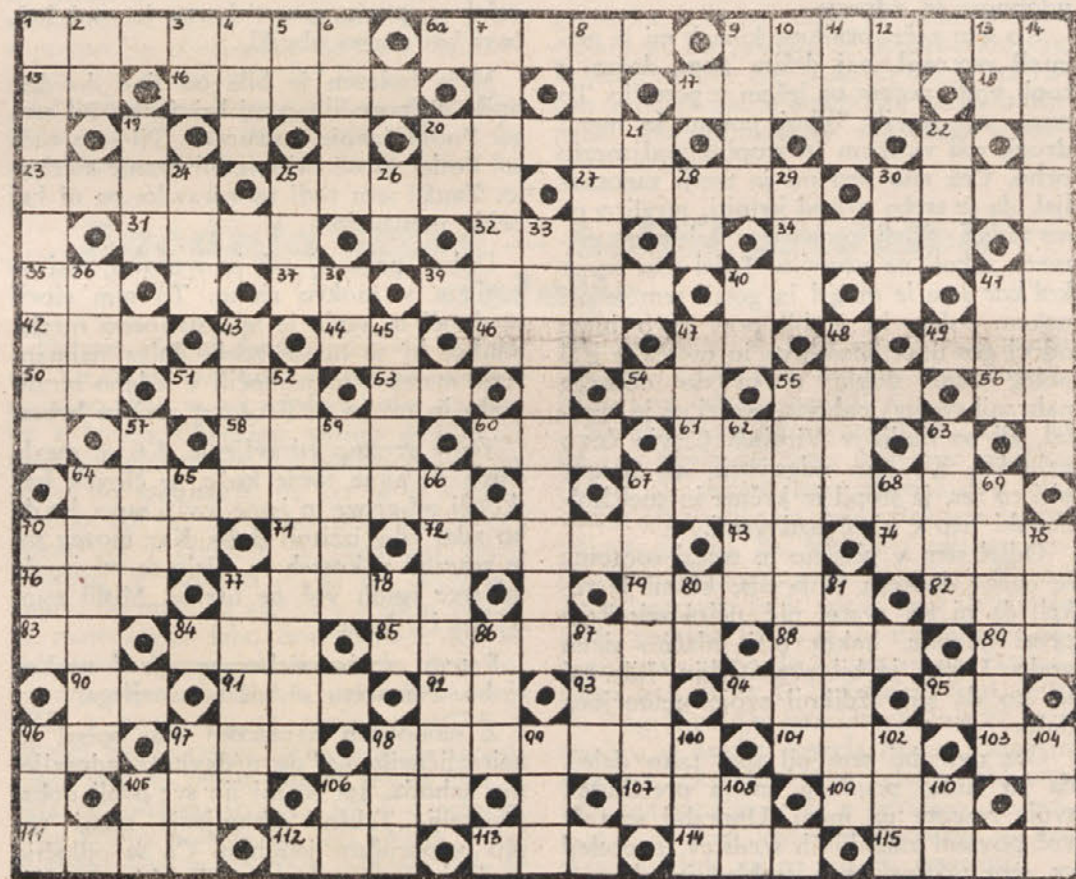
Res, ko ga je sedmi mesar domov prignal, je postal komar velik ko Triglav, o, ko Triglav...

NAGRADNA KRIŽANKA

Vodoravno: 1. orjak, 6. a. gradbeni material, 9. naša ožja domovina, 15. števniki, 16. okras, 17. plasti, 18. veznik, 20. jo izreče sodnik, 23. prebivalec Irske, 25. bojovnik, 27. jadranski polotok, 30. sorodnik, 31. skupina vojakov, 32. vpiši VAN, 34. hudič, 35. del kolesa, 37. kvartaški izraz, 39. sivih las, 40. povratni zaimek, 41. zaimek, 42. prometno sredstvo, 44. vrsta pesnitve, 46. trije enaki soglasniki, 47. prislov, 49. lep vrt, 50. el, 51. uradni naziv za Slovenijo (kratica), 53. bog sonca, 54. pritrdilnica, 55. poleg, 56. glej 40. vod., 58. nemško žensko ime, 60. ima vsak človek in vsaka stvar, 61. žensko ime, 64. zimski šport, 67. so v hrani, 70. moško ime, 71. vo, 72. slikovna uganka, 73. kratica za ulico, 74. francosko ime, 76. neglasen, 77. brez snega, 79. velika celina, 82. različni so-

glasniki, 83. akademija (kratica), 84. nastane na večji vodni površini, 85. evropska država, 88. koliba, 89. različna samoglasnika, 90. dva enaka samoglasnika, 91. starinsko orožje, 92. veznik, 93. pritrdilnica, 94. lirska pesem, 95. vas pri Ljubljani, 96. lastnoročno, 97. barva karte, 98. krivo gledati, 101. pravijo Amerikanci Eisenhowerju, 103. del kolesa, 105. pijača, 106. velika kača, 107. moško ime, 109. naplačilo, 111. taborni ogenj, 112. vrsta težjega orožja, 113. nadležna žuželka, 114. žensko ime, 115. najmanjši delec snovi.

Navpično: 1. mesto na Koroškem, 2. števniki, 3. veznik, 4. velika posoda za kopanje, 5. glej 83. vodoravno, 6. nasprotno od so, 7. uspešen razvoj, 8. mala sobica, 9. kemični element, 10. dva enaka samoglasnika, 11. so-

Dobra gosta

V Butal-h je bila krčma; če je prišel lačen človek in je zahteval prigrizka, vsaki-krat je rekla krčmarica: »Jejmina, včeraj smo imeli in predvčerajšnjim smo tudi imeli, jutri bomo imeli, le danes nimamo.« Tako so gostje minili, zakaj samo vino ne diši, če ni prigrizka poleg. Pa vendar sta krčmar in krčmarica dosi iztočila. Le čudno je bilo, sod je potekel, denarja pa nič.

Mož se je kregal: »Od kod bodi kaj denarja, ko pol soda sama izpiješ, baba!«

Žena je rekla: Jaz? Samega sebe primi za nos, nimaš zastoj rdečega!«

Potem s'a se stopla in nazadnje pobotala tako: Kar izpijeta, morata plačati, kakor vsak drug gost. Zdaj sta bila potolažena zastran denarja.

Imela pa sta sladko rebulo na pipi, da bi jo angelci pili, in s'a bila še vesela, da ima drugi gosti niso hodili v škodo. Prdno s'a jo cukala, ali pomni, vse kar sta izpila, sta pošteno plačala. Kadar si ga je žena na očila polč, nikdar ni pozabila in je možu vrkla zanj dva cekina: če si ga je mož privoščil, je dva cekina sprejela žena.

Žejo sta imela oba enako, oba hudo, sod je bil kmalu prazen. Ta čas sta prešlela izkupiček, pa s'a se močno začudila, da nista več po ročila za cel sod nego dva cekina.

Kako je to mogoče?

vražnik železa, 12. dva različna samoglasnika, 13. oziralni zaimek, 14. državljani naše države, 19. stvar, 20. povratni zaimek, 21. igralna karta, 22. vpiši ERG, 24. nedeljen, 25. nočni lokal, 26. kvartaški izrek, 28. kratica za tega leta, 29. rimski pozdrav, 30. možki glas, 33. prometno sredstvo, 36. važna začimba, 38. dva enaka samoglasnika, 40. vpiši so, 41. naselje, 43. majhna gora, 45. ne zdaj, 47. danes jutraj, 48. sramujem se, me je..., 52. okrašen vhod napravljen ob slavnostih, 55. pradžni ljudje, 57. izraz veselja, 59. povezano žito, 62. škatljica (fr.), 63. zimska padavina, 64. upodabljajoči umetnik, 65. neprijetna žuželka, 66. ljubezen (grško), 67. dati kruh v peč, 68. znak za iridij, 69. indijsko modro barvilo, tudi kopirni papir, 70. očka, 75. vpiši ERO, 77. kemična prvina, 78. ne obstoja, 80. predlog, 81. napad (tuika), 86. ljubkovalno žensko ime, 87. pojdi, 96. zdravilo, 97. del oblačila, 98. skupina cvetic, 99. vpiši IES, 100. vrsta vrbe, tudi žensko ime, 102. obdobje, 104. osamljen, 105. ako, 106. ima namen, 108. zaimek, 110. kratica za atmosfero.

Za pravilne rešitve današnje nagradne križanke smo pripravili naslednje nagrade: 1. 100 šilingov, 2. enoletna naročnina za »Slovenski vestnik«, 3. 50 šilingov, 4. polne na naročnina za »Slovenski vestnik«, 5. Prešernova slika, 6.—10. knjižne nagrade. — Rešitve je treba poslati najkasneje do torka, 21. februarja 1956 na naslov: Slovenski vestnik, Celovec, Gasometergasse 10.

Dušan je še vedno stal pred žicami. Roke je tiščal v žepih rjavih, dolgih trenirk, ki so ga delale še večje. Pipica mu je malomarno visela iz ust. »Samo še dva dni. In potem — konec dvojne ilegale: ilegale, ker sem Slavko in ne Dušan; ilegale, ker snujem beg.«

Popravljal si je pipo. Nato mu je roka kar tako segla v zadnji žep trenirk. Otikal je mamino pismo, ki ga je dobil dopoldne. Vnovič se ga je razveselil. Pisala mu je o vsem po ovinkih: da je letos mnogo gob v gozdovih in da jih je šlo nabirat toliko ljudi kot še nikoli. Na koncu pa je pripisala: »Ela te pozdravlja!« Znal je pismo že na pamet. Zdaj pa mu je šinila o glavo nova misel: Vrniti se je med barake, poiskati Črta — umival je gavetko pri velikih pipah — in ga odpeljal s sabo. Ustavila sta se na samotnem severnem koncu.

»Ela me pozdravlja.«
»Po kom?«
»Po mami.«
Molk. Na o iztisne Dušan iz sebe:

»Kaj misliš o njej?«

Nikogar drugega bi Dušan tega ne vprašal. Samo Črta. Poleg tega je bil Črt eden izmed redkih ljudi v kampu, ki so Elo poznali in ki so vedeli za Dušanovo ljubezen.

Črt se je obotavljal. Malo je vedel o Eli. Ko se je bil nekega popoldne vrnil v samotni mlin ob Temenici, kjer je predanila njegova četa, je bila pri Dušanu. Prišla ga je obiskat. Črta se porazile nje oči: ga je polmraku majhne sobice ga je pobožala s temnim, vprašujočim pogledom. Postalo mu je toplo, vroče, morda je celo zardel. Povedal je Dušanu nekaj novic, nato pa je hotel naglo oditi. V sobici je vladalo togo, resno razpoloženje. »Črt, počakaj, grem še jaz,« je rekel Dušan in se ustavil; dotlej je v svojih velikih škornjih hodil iz enega kota sobice v drugega.

Črt pa je kar odšel. »Saj ni prišla mene obiskat,« se je na tihem jezil in povsili glavo. Bilo mu je težko: V njenih očeh je tlela vabljalnost življenja, ki je bežalo mimo njega. Nenadna potrtost ga je prevzela.

Potem pa se je začel vpraševati: »Zakaj je bil Dušan tako čuden? Je čuval svojo avtoriteto? Dušan je komandir, jaz pa le borec. Je bil obziren do dekleta? Morda pa mu je bilo nerodno?« Spomnil se je svoje prve deklice, ki mu je zatirjala,

da ji je najlepše, če se je niti ne dotakne. Ela pa se mu je zdela vsa drugačna, vražja.

»Mislim, da sta različna značaja!« je znil.

»Zakaj?«

»Tako. Ela je usvarjena za moža!«

Dušan je poznal Črta in je razumel:

»Črt, ti si pokvarjen!«

»Dekleta so me drugače ocenila.«

Ta hip sta pred njima zrasla iz tal Štefan in Peter.

»Merila sva se o soboti,« se je znašel Dušan. Sicer pa ni mogel prikriti nevolje zaradi njunega prihoda.

»Pri generaliki?« so nas pa nekateri kar postrani gledali,« je s poudarkom opozoril Peter.

»Kakšna koncentracija pa nas je tudi bila: Igor, Dušan, Gato, Črt, Marjan — — — Štefan se je ustavil, ker vseh niti poznal ni.

»Naj gledaio. Rekel pa ni nobeden nič,« je Črt zavrnil Petra in ga hladno pogledal. Peter je začutil tih opomin.

»Kje si pa upajo!« se je razkošatil.

Pogovarjali so se o raznih možnostih za primer, da bi pri vojaških naletih na resneši odpor. Črt je bil optimist in je verjel v lahek uspeh akcije. Štefan pa je bil previden in skeptičen; tudi z njihovo največjo zagrizenostjo je računal. Pravzaprav pa je bilo vse samo izpopolnjevanje

detajlom in nadzor priprav. Dušan in Štefan sta izdelala načrt do zadnje podrobnosti, ki sta jo sploh mogla predvideti. Naskočili jih bodo, ko se bodo vračali, natančno na sredi poti med obema kampoma. Res je, da bi bilo bolje napasti jih tja grede, ker jim v oficirskem kampu grozi nevarnost, da bi koga spoznali izdajalci, toda tja grede — ob sedmih — bo še bel dan, ko se bodo vračali, pa bo že noč. Če bi pa nazadnje kak konfident gnili. Orožje so si pripravili: debeli kamni, skri i globoko v žepu in noži iz aluminijastih žlic. Nože, ki so bili priostreni in ozki, je izbrusil Gato. Dva sta si iz aluminijastih pokrovk napravila boksarje. Kdor od alpincev na poziv »Alto le mani!« ne bo takoj dvignil rok, bo okusil kamen, nož ali boksar. Signal za napad bo dal Dušan. Razdelili so se takole: štirje bodo takoj za vojaki, ki bodo šli spredaj, v sredi študenti, ki jih bo eden od njih miril, in nazadnje tisti, ki se bodo vrgli na vojaške zadaj. Za te so določili Štefana, Gata in Črta, ker bo njihov posel najtežji: vsi hkrati se bodo v enem samem skoku morali vreti nazaj na alpince. Dolgo so se pogovarjali o hrani za na pot. Nazadnje so se ji odrekli, ker bi jim sicer žepi preveč štrleli navzven.

Prevzelo jih je veselo razpoloženje, kakršnega so poznali iz zaporov v stari

Kako ravnamo z otrokom do 6. leta

Ne kupuj otroku predragih igrac. Daj mu igrače, s katerimi se bo lahko brez skrbi igral, ne da bi se ga pri tem vedno vznemirjelo, češ pazi, da kaj ne polomiš ali pokvariš.

Od otroka je treba vedno zahtevati, da uboga že na prvo besedo. Otroka ne pretepaite, ker se da otroka tudi brez telesne kazni lepo vzgajati.

Tudi glede prehrane je treba otroka navaditi na to, da bo jedel vse od kraja, torej da ne bo postal izbiren in nezadovoljen s to ali drugo jedjo. Kar mu ponudimo, mora jesti, ako sam noče, potem ga ne silimo, ampak dajmo na stran. Ko bo

otrok sam postal dovolj lačen, bo itak prosil za jed in z veseljem pojedel hrano, ki jo je prej sicer odklonil. Na ta način o rok spozna, da smo nepopustljivi in ob drugi priliki si že zapomni, da s svojo trmo ne doseže ničesar.

Zvečer ko otroka spravimo v posteljo, ga navadimo, da zmeraj takoj zaspi. To pa dosežemo na ta način, da mu ne dovolimo, da bi se v postelji igral ali, ako ima še brata ali sestro, da bi se z njimi pogovarjal.

Znano je tudi, da o rok v tej starosti mnogo izprašuje, ker ravno v tem času spoznava svet, zato mu moramo na njegova vprašanja odgovoriti i, seveda pa mora biti odgovor stvaren, resničen. Ne smemo pa na vprašanje, ki ga ne znamo objasniti, kar nekaj odgovoriti in si misliti, da je za otroka že dobro pa čeprav netočno. Priznati mu moramo, da tega ali onega ne vemo, ostalo pa mu moramo

lepo razložiti, seveda tako, da bo o rok lahko dojel.

Vpričo otroka nikdar ne govorite o njegovih vrlinah, pa tudi drugi naj bi otroka ne hvalili, kako je priden, ljubeč, srčan, pameten ipd., ker otrok postane silno rad domišljav, kar pa mu pozneje škoduje.

Nikdar ne smemo dopustiti, da bi otrok nekaj dosegel s svojo trmo. To bi bila silno velika in težka napaka, ki bi se ponavljala in prevladovala vse življenje. Otrok ne bo trmast, ako bomo vseskozi pri njegovi vzgoji dosledni. Preveč mu tudi ne smemo streči. Navaditi ga moramo, da se bo sam umival, oblačil, si priksrbel igrače ter jih po uporabi tudi vedno skrbno pospravil. S temi vzgojnimi ukrepi bomo dosegli, da bo otrok že iz rane mladosti navajen na red in disciplino. Otrok bo ubogljiv in tudi pozneje v šoli bo priden in delaven ter pazljiv.

Kako zakoljemo kokoš?

Pri nas je zakol kokoši še zmeraj nepopoln. Treba bo tudi ta posel izpopolniti. Še vedno se dogaja, da večina kokoši enostavno odreže glavo, nakar jo poparijo in oskubijo. Pri takem klanju se pokvari perje, ki bi mnogim gospodinjam mnogo kraja prišlo prav, razen tega pa kokoš z veliko rano na vratu ni lepa in tudi ni primerna za na trg. Kupci pa so tudi glede tega, kako je kokoš zaklana, mnogokrat izbireni.

Mnogim je kar hudo, ko morajo zaklati kokoš. Če je že tako, potem je tudi naša dolžnost, da kokoši, ki je namenjena za zakol, ne mučimo. Noveše izkušnje kažejo, naj bo načelo za zakol kokoši tole: Žival je treba pred zakolom omamiti, da hitro otrpne in posane brezčutna.

Pri perutnini je hitra otrplost posebno važna, ker v tem stanju perutnina izpušči perje. Zelo lahko ga pulimo. Pri tem ostane perje suho, ki ga gospodinje lahko zelo koristno uporabijo, bodisi za domače potrebe ali pa za prodajo. Kokoš je tako v petih minutah zaklana in oskubljena. Razumljivo je, da morajo za to biti tudi vaje, ker le izvežbanim rokam to hitro in zanesljivo uspe, sicer ne gre tako naglo, odvisno pa je seveda od nas samih, da se novega načina klanja kokoši čim prej poslužimo.

Kako torej zakoljemo kokoš? Kokoš denemo med noge, perutnice prekrizamo, glavo naslonimo na desno koleno, nato močno udarimo nekaj krat s pločatim lesom po kokošji glavi in kokoš otrpne. Zatem jo primemo z levico za perutnice in za glavo, z desnico pa vzamemo ostro bodalo in z njim sežemo v kljun in prežemo žile. Izkrvavičev je zelo hitra. Nato jo oskubemo. Čreva potegnemo iz nje tako, da gremo s prstom v danko, jo pretrgamo, zavijemo in izvlečemo čreva. To pa je treba kar najhitreje opraviti, dokler je kokoš še topla. Mislim, da bi bilo zelo priporočljivo, da se tega načina klanja kokoši poslužijo tudi tiste gospodinjice, ki so doslej kokoši enostavno odrezale ali odsekale glavo.

MARK TWAIN, znani ameriški pisatelj-humorist, je dal tale veseli recept za

zdravljenje nahoda

Res je dobro, če človek piše za zabavo občinstva, še mnogo lepše in plemeniteje pa je pisati v pouk, korist, v resnično blaginjo bližnjega — in to je edini namen pričujočega spisa.

Ko je bela hiša v Virginia Cityju pogorela, sem izgubil svojo domačnost, svojo udobnost in zdravje.

Ko sem začel prvokrat kihati, mi je prijatelj svetoval, naj držim noge dolgo v topli vodi, potem pa ležem v posteljo. To sem tudi storil. Takoj potem je menil drugi, naj vstanem in stopim pod mrzlo prho. Čez eno uro mi je tretji zagotavljal, da je treba nahod krmiti, mrzlico pa sesradati. Sredi pota se v takšnem primeru nikoli ne ustavim. Jedel sem torej, kolikor sem le mogel in gostil sem se pri nekem tučcu, ki je bil prav tisto jutro odprl gosilno. Spoštljivo in molče je stal poleg mene, dokler nisem do dobrega nahanil svojega nahoda, potem pa je vprašal, ali so ljudje v Virginia Cityju čisto nahodni. Ko sem odgovoril, da utegne biti to res, je stopil iz krčme in snel krčmarski naprs, visoč nad vrati.

Odsel sem v pisarno in srečal spotoma še enega dobrega prijatelja, ki mi je rekel, da ni na svetu nič učinkovitejšega proti nahodu, kakor piti mlačno slano vodo. Uspeh je bil presenetljiv. Bilo mi je, ko da sem izdihnil svojo neumrjočo dušo.

Čez dva dni sem bil spet tako daleč, da so lahko prijatelji znova preizkušali svoje recepte na meni. Uporabil sem še več povsem zanesljivih sredstev, naposled pa sem pregnal svoj prehlad iz glave v pljuča.

Odtlej sem kar naprej krčevito kašljal in moj glas je padel pod ničlo. Govoril sem z ljudmi v grgrajočem basu, dve oktavi pod svojim običajnim glasom. Do pravega nočnega miru se nisem mogel dokopati drugače, kakor da sem kašljal do popolne izčrpanosti. Brž ko pa sem začel v spanju govoriti, me je moj hripavi bas znova zbudil.

Moja bolezen je bila od dne do dne hujša. Priporočili so mi brinjevec. Pil sem ga. Potlej žganje s sirupom. Pil sem tudi to. Potlej so mi priporočili žganje s čebulo. Zaužil sem tudi to zdravilo, pa ni kaj prida pomagalo.

Dober prijatelj mi je svetoval, naj se zavijem v mokro ruho. To sem storil opolnoči in voda je bila strupeno mrzla. Ruho, ki se mi je zdela dolga najmanj tisoč metrov, so namočili v ledeno mrzlo vodo in mi jo ovili okrog prsi in hrbta.

To je grozno zdravljenje. Ko se mrzla cunja do akne tople kože, se človek kar sključi od groze in iame loviti sapo, ko da bo zdaj zdaj iztisnil dušo. Kar mozeg mi je zmrazil v kosteh in zdelo se mi je, da mi srce sploh več ne utripa. Mislim sem, da me bo konec.

S tem svarim slehernega pred mokro ruho. Na svetu ni nič strašnejšega.

Z najboljšim nametom sem opisal tu najrazličnejše načine nedavnega zdravljenja nahoda, kar so mi jih svetovali dobri prijatelji. Takšno zdravljenje zlasti toplo priporočam jetičnim. Če se odločijo zanj in če ne ozdravijo, jih lahko kvečjemu ubije.

državi tik pred izpustitvijo, namreč »svoboda jim je kapljala na možgane«. Črt in Štefan sta pripovedovala o svojih prvih akcijah. Peter ju je napeto poslušal. Velike, močne ustnice — živo nasprotje vsej njegovi preprosti nežnosti — so mu bile rahlo razprte. Črt še ni prav končal opisanja nekega razburljivega spopada s fašisti, že mu je Peter vpadel v besedo:

»Te je bilo strah?»

»Strah smo iz ponosa odklanjali. Kratko malo ga nismo priznali. Ko sem bil prvič na večji akciji, in sem v zasedi čakal na skupino fašistov, sem krčevito stiskal puško. Roke so mi bile znoine. Z vso silo sem se tiščal k tlom. Mislim sem, da me bodo opazili, čeprav je bila tema kot v rogu in me je povrh še zakrivalo drevje. Neštetokrat sem premislil, kaj moram napraviti, ko pridejo — — —

Pred akcijo na izdajalca Gregorina pa sem imel neprijeten občutek. Nekam obotavljal sem se. Takrat mi je Mile zabrusil: »Grem pa jaz, če si ti taka šlapa.« »Tega pa ne. Če je nalog, grem jaz.« In res me je tedaj oplazil strel Gregorinovega spremljevalca.

Oči vseh so se ustavile na Črtovem skrbno zapetem rokavu, pod katerim je bila pravkar zarasla brazgotina.

Ko so govorili o tem, da bodo morda porokli kakega vojaka do krvi, se je Peter spet oglašil:

»Kaj pa groza te je kdaj bila, ko je bilo okrog tebe vse v krvi?»

»Lani poleti sva s Srečom dva dni iskala izdajalca Grašiča. Imela sva nalog, da ga dobiva živega, če le mogoče. Stikala sva okrog po ulicah, kjer je bil doma, a zaman. Nisva ga dobila. Bila je nedelja. Ljubljančani so se sprehajali po mestu in se zabavali. Bila je res lepa avgusta nedelja. Mi pa se moramo boriti zanje, sva mislila. Bilo nama je hudo. Še bo veselo tudi za nas, sva se tolažila in govtala žalost. Prežanje brez uspeha naju je silovito utrjalo. Po dveh dneh je moral Srečo na pot. Ostal sem sam. In takrat mi je Grašič prišel v roke. Nisem ga mogel ujeti, a preresetal sem vsega. Za vsako izdano dušo kroglo, sem si rekel. Potem sem šel po Celovški cesti, ko da ni bilo nič. Bila je polna voz, kolesarjev, pešcev, tramvaja, kamionov. Pa mi pride nasproti kolona karabinjerov na konjih. Pred konji so tekali in vohali veliki policijski psi. Zgrabilo me je nekaj čudnega. Šel sem naravnost proti njim. V meni je naraščal občutek groze. Kot da imam na čelu zapisano, kaj sem pravkar napravil. Zavil sem v neko vežo. Šele ko se je spet oddaljlo peketanje konj, sem se zbral in polagoma pomiril. To je bilo samo enkrat — — — Nekoč drugič pa me je obšla težka osamljenost. Najprej čakaš, nato obračunaš, nato pa si spet sam, le sovražnik leži

pred tabo. Zavil sem v gostlino, med ljudmi. Ne zaradi radovednosti ali pijače; zato, da sem jih videl, slišal, gledal, okusil življenje. Ljudje pa so kar naglas govorili:

»Hvala bogu, spet je enemu odklenkalo.«

»Si jih videl, naše fante, madona?»

Zopet sem bil popolnoma miren. Šel sem se v svoj bunker obrat.

Dušan se je povrnil na Črtovo prvo akcijo. Črta je takrat pohvalil pred vso četo. Črt pa je povedal:

»Takrat nisem občutil strahu ali groze, temveč gnus. Pred mano je ležal oficir, ki sem ga pokosil. Snel sem mu lepo, široko opasico s tokom in bereto. Levo roko je imel od sebe stegnjeno. Kazalci in ševilke na uri so foforescirali. Kazala je točno polnoč. V zadnjem žepu hlače je imel veliko denarnico. Roka mi je že segla po uri in denarnici. Pa se mi je hipoma nepopisno zagnusilo. Ničesar nočem. — — — Bilo mi je, kot da mi mrčes gomazi po koži.«

»Potem pa si je naložil še tri puške in štiri bombe in jo primahal v logor. Drugi so že davno pred njim prišli, brez orožja. Bili so skoraj vsi prvič na akciji in so se ustrašili svoje lastne salve. Samo Črt je takrat izpolnil nalogo. Sprejeli smo ga kot od mrtvih vstalega, ker so govorili, da je padel,« je pojasnil Dušan.

Zveza slovenskih zadrug

SVETUJE

Vsak umni gospodar se že sedaj v zimskem času pripravlja na spomladanska dela in tudi skrbi, da so stroji in orodje v redu. Marsikaj bo treba pripraviti, morda celo nabaviti nove stroje in različno novo orodje, ali pa je tudi kakšno že odslužilo svojemu namenu in ga bo treba zamenjati z novim. Pred vsakim takim nakupom se gospodar srašuje, kje in kako si bo za svoj težko prihranjen denar nabavil kar najboljši stroj. Zato priporočamo, da se pred nakupom katerega koli stroja posvetujete z našim strojnim referentom, ki vam bo radevolje postregel s potrebnimi tehničnimi podatki in tudi s cenami. Po potrebi vas bo tudi seznanil z njegovim delovanjem. Referenta dosežete preko naših krajevnih zadrug odnosno iavite Zvezi, da vas omenjeni v tej zadevi obišče.

Kupovanje strojev je stvar zaupanja, zato se v vseh teh zadevah obrnite na domačega človeka, ki vam bo pravočasno posredoval res dobre in kvalitetne izdelke. Seveda je treba tudi pravočasno misliti na naročilo. Medtem, ko nekatere tovarne dobavljajo takoj, je pri drugih strojih spet daljši dobavni rok.

Tako so na primer razni domači mlinci za zdrob, mlatilnice normalne izdelave in čišilni mlinci takoj dobavljivi.

Trosilci za umetna gnojila, pihalniki za seno in slamo imajo rok približno 2 tedna.

Za slomereznice različnih vrst, obračalnike za seno, obračalne grablje je rok 1 mesec.

Tvrdba Dahlia ima povprečno za vse svoje izdelke rok 1 meseca.

Motorne kosilnice so dobavljive v teku 2 do 3 mesecev.

Pri traktorjih je rok najdaljši in traja od 5 do 6 mesecev.

Travna in deteljna semena:

Kot nam sporočajo, so se cene travnih in deteljnih semen, torej tudi raznih mešanic, znatno t. j. od 20 do 50% znižale. Zato je pričakovati, da bo letos tudi dokaj večje povpraševanje po tem semenu. Vendar je avstrijske rdeče detelje malo in bodo zaloge razmeroma kmalu pokupljene. S tem v zvezi opozarjamo naše zadrugnike, da si zasigurajo s pravočasnim naročilom pri svoji zadrugi svoje potrebe po domačem deteljnem semenu.

Semenska žita, semenski krompir:

Cene pri semenskemu žitu kot pri krompirju se niso dosti spremenile od lanskih. Točneje o tem bomo poročali prihodnjic in navedli tudi vse razpoložljive vrste tako žit kot krompirja. Lanska razmeroma slaba krompirjeva letina bo letos povzročila precejšnje povpraševanje na trgu po dobrem semenu.

»Po naši salvi so vsi fašisti padli. Takrat pa se je Julče pogljal po hribu navzdol. Vsi so jo ubrali za njim. Zavpil sem: Stojte, bom streljal! Živih se niste bali, pred mrtvimi pa beži el!« se je razvnel Črt in zaključil: »Vidiš, Peter, to je bil strah!«

Dušanu je bilo vse to še živo pred očmi: Kmalu po tej akciji so poklicali Črta nazaj v Ljubljano. Dodeljen je bil Štefanu. Kako mu je bilo takrat težko za svojim najboljšim borcem in prijateljem!

Na kampo je legla noč. Ob žicah so zagorele luči. Reflektorji s sražarskih stolpov so s svojimi žarki božali pšenico in murvine liste, ki so se v njih blesku svetili kot bi bili srebrni. Sicer pa je noč zagrinjala vse naokoli. Dušanu je vstala pred očmi slika drugačnega kampa: sredi gozdom, ki zaživi z nočjo, ko je tod mir — — —

Dušanova misel se je spet povrnila k »reciaciji«. Nihče ne bo smel v gozdericah na pot. Za potovanje bi bile dobre, za nastop pa bi bile sumljive! — — — Če bo šlo po sreči, bomo pridobili deset minut. Iz oficirskega kampa bodo namreč telefonsko sporočili v civilnega, kdaj smo od tam odšli... Šele čez čas bodo poslali pozornost... Če bo pa padel kak strel, bo bolj trda...«

(Se nadaljuje)

Sladkorna pesa in njena krmna vrednost

V predzadnji številki smo na tem mestu razčlenili nekaj vprašanj v zvezi s primerjavo rentabilnosti med pridelovanjem krompirja in sladkorne pese. Prišli smo do zaključka, da ob nekoliko večji porabi ročnega dela daje sladkorna pesa višji pridelek korenov, kakor pa krompir gomoljev, kot nameček pa dobimo še bogat pridelek pesnega listja za siliranje. Pridelek pesnega listja znaša eno tretjino do polovico pridelka silokoruze. Sladkorna pesa nam torej sprosi v rjivsko površino za pridelovanje žita (pšenice ali ječmena), hkrati pa povzroči boljšo razdelitev ročnega dela. Neobhodno potrebno ročno delo pade na mesec maj in začetek novembra. Sorčno vsega tega bi iz poljedelskega silišča kazalo v naših dolinah in prisojnih legah Gur — kjer sladkorni pesi ustrežajo tudi podnebni pogoji — zasejati del niive, ki je namenjena krompirju, s sladkorno peso.

Nerazjasneno pa je pri našem razpravljanju o sladkorni pesi ostalo še vprašanje krmne vrednosti pesnih korenov in pesnega listja. Odločilen za uspešnost pitanja s peso je odstotek sušine (Trockenmasse) v korenih. Merodajni strokovnjaki pravijo, da je pesa za pisanje prikladna, če vsebuje 15 % sušine. Zvezni zavod za rastlinsko proizvodnjo in preskušanje semen na Dunaju je pri svojih poizkusih v letu 1955 ugotovil, da so v suhih predelih vsebovale vrste pese naslednje odstotke sušine:

Zentaur	15.4 %
Ovana	15.5 %
Kirsches Ideal	15.6 %
Dänische weisse Rex	16.7 %
S rubes grünköpfige Zuckerrübe (Sonder yp GK)	23.4 %

V mokrih predelih je »Strubes grünköpfige Zuckerrübe« dosegla 19 % sušine, medtem ko razen »Dänische weisse Rex« (15.7 % sušine) nobena izmed drugih sort ni dosegla zahtevanega odstotka sušine.

Primerjava kaže, da je »Strubes GK« tudi v mokrih predelih odlična in najbolj pripravna plovna pesa, ki presega vse ostale sorte. Sicer zaostaja ta sorta po teži donosa korenov za drugimi sortami, vendar jo njen visoki odstotek sušine uvršča med srednje donosne sorte. To pa je pomembno v delovnotehničnem pogledu, kakor tudi v pogledu na razpoložljivost prostora za vkleenje pridelka. Pri tej sorti nam je treba transportirati manj,

kakor pri drugih sortah, ona pa tudi za vkleenje zahteva manj prostora. Nižji odstotek vode tudi zmanjšuje nevarnost gnitja korenov v kleti.

Kar tiče pridelek pesnega listja, soji na prvem mestu sorta »Rosa Beta« krmne pese. Na drugem mestu pa stoji sladkorna pesa »S rubes GK«, ki daje 20 do 30 % več pesnega listja, kakor je sortno povprečje. Škrobna vrednost siliranega listja sladkorne pese znaša 9.3 do 9.5, od listja krmne pese pa 6 do 8. S tem je silirano listje sladkorne pese po škrobni vrednosti enakovredno s silokoruzo v mlečni zrelosti. Po beljakovinah pa listje sladkorne pese prekosi silokoruzo za 60 %.

Ocena krmne vrednosti sladkorne pese izpade silno ugodno. Z njeno pomočjo lahko zmanjšamo površino po ročnem delu najbolj zahtevnih okopavin, ne da bi utrpeli zmanjšanje krmnega uspeha v prasičereji in govedoreji.

Blaž Singer

Izdatki kmetijstva za mehanizacijo naraščajo

V prvih 9 mesecih preteklega leta so avstrijski kmetje kupili za 881,9 milijona šilingov kmetijskih strojev; od tega je šlo 366 milijonov šilingov za traktorje. Kako silno naraščajo izdatki za mehanizacijo avstrijskega kmetijstva, vidimo iz primerjave zgornjih števil z letom 1953. V prvih 9 mesecih leta 1953 so namreč avstrijski kmetje kupili samo za 528,2 milijona šilingov kmetijskih strojev, pri čemer so udeleženi traktorji z 238,5 milijona šilingov. To pomeni, da je v prvih treh četrtletjih preteklega leta avstrijsko kmetijstvo investiralo za kmetijske stroje 67 % več denarja, kakor v istem obdobju leta 1953.

Investicije kmetijstva za kmetijske stroje v prvih devetih mesecih preteklega leta prekašajo investicije leta 1954 (v vseh 12 mesecih) za 119 milijonov šil. Investicije za kmetijske stroje so v letu 1954 v povprečju obremenile donos 1 hektarja njiv in travnikov z 282 šil.

Če seštejemo investicije za kmetijske stroje zadnjih pet let, potem vidimo, da je v povprečju avstrijski kmet izdal na

hektar njiv in travnikov 1300 šil. za kmetijske stroje. V resnici je kmet, ki svoje poljsko delo lahko mehanizira, po hektarju kmetijske površine seveda izdal za stroje veliko več. Po oceni instituta za raziskovanje gospodarskega razvoja izda avstrijsko kmetijstvo le no 700 milijonov šilingov za vzdrževanje kmet. strojev. Po hektarju njiv in travnikov sane letno vzdrževanje kmet. strojev 260 šil.

Iz teh primerjav vidimo, da je avstrijsko kmetijstvo čedalje večji odjemalec industrije. Vidimo pa tudi, da prav izdatki za stroje in njihovo vzdrževanje iz leta v leto bolj obremenjujejo kmet. proizvodnjo oz. tržni brutodonos kmetije. To zahteva od kmeta po eni strani stopnjevanje svoje tržne proizvodnje, po drugi strani pa je tudi neobhodno potrebno, da država odkup kmetijskih pridelkov garantira, njihovo ceno pa stabilizira na višino, ki bo pokrila te dodatne izdatke kmetijstva. Ne gre namreč, da bi na račun modernizacije kmetijske proizvodnje padal dejanski zaslužek kmečkega delovnega človeka.

Zgodnja setev — boljši pridelek detelje

Pri nas sejemo deteljo običajno v jarino. Letu in tam smo jo pričeli sejati v ozimino, kar je na splošno bolj od setve v jarino. Običajno sejemo deteljo za časa vigradne setve. Marsikdo pa je že prišel do spoznanja, da čas seve detelje močno vpliva na višino pridelka. Tozadevno so v Nemčiji že pred leti delali poskuse. V ozimno rž so od decembra naprej do majnika vsejali v sredini vsakega meseca eno leho črne detelje. Ko so primerjali donose leh, so videli, da je februarja sejana leha dala pri odkosu strnišča v povprečju 11 poskusov 107.5 q zelenja po hektarju, prva košnja naslednjega leta pa 145 q. Marca sejana leha je dala pri odkosu strnišča 100.5 q zelenja, prva košnja naslednjega leta 140 q. Aprila sejana leha je pri obeh odkosih dala še

nižji pridelek; v maju sejana leha je pri odkosu strnišča dala samo še 66 q zelenja, pri prvem odkupu pa 110 q.

Nemški kmetijski svetnik R. Ohl pa od leta 1950 seje črno deteljo v ogrščico (Raps). V prvem letu je sejal dve lehi, vsako ob različnem času. Pri strniščnem odkosu je bila 25. februarja sejana detelja dolga 50 cm, 3. aprila sejana pa 40 cm. Za primerjavo je 3. aprila sejal deteljo še v oz. pšenico, ki pa je do strniščnega odkosa zrastle samo do 17 cm višine. Naslednjega leta je že 10. februarja sejal deteljo v ogrščico. Do strniščne košnje 22. septembra je detelja dosegla 75 cm višine in dala po hektarju 210 q zelenja. Od tega časa seje deteljo le še v ogrščico, ne oziraje se na sneg, vedno v februarju. — Poskusimo tudi mi na manjši površini.

Kako čebelarimo, da bomo pridelali več voska in preprečili rojenje čebel

Obnova gnezda

V normalni čebelji družini se izleže letno okrog 150 000 čebel. Čebelar so zibke celice v plodišču. Celice so v enem letu zaležene 5—6 krat, v središču gnezda tudi do 12 krat. Ko čebelja ličinka raste, pušča na dnu celice svoje odpadke. Čebelja buba prede okrog sebe zapredek, ki ga pusti v celici, ko se izvali. Odpadki in srajčke kokonov zato vedno bolj ožijo dno in stene celice. Slično vpliva tudi priprava celic, preden jih matica zaleže. Če pogledamo skozi sat proti svetlobi, vidimo, da so plodšči sati iz leta v leto bolj temni. Stari sati so poleg tega leglo različnih bolezni, zlasti nosestavosti. Tudi voščena večša se počuti najbolj v starih satih, kjer se hrani z odpadki na dnu celic.

Z obnovo satja povečujemo sposobnost čebel za nabiranje in zmanjšujemo nevarnost bolezni. V plodišču obnovimo vsako leto najmanj eno tretjino satov. V Ažpanju obnovimo tedaj vsako leto 3—4 sate.

Iz plodšča odstranimo 2—3 in več let stare neprozorne ter nepravilno izdelane sate. Mnogi sati imajo pod vrhom poegnene medne police, katerih matica ne zalega. Nerada zalega matica tudi sate z ne-

normalno velikimi ali nepravilno oblikovanimi celicami. V plodišču ne trpimo satov, ki imajo otoke trovoskih celic. Nekaj trovoskih celic dopuščamo le ob robih satov. Izločimo sate, ki so jih načele miši, in sate, na katerih smo pri spomladanskem pregledu našli plesnovo obnožino. Odstranimo tudi sate, ki so jih onečedile grizave ali nosestavne čebele. Satje nosestavnih družin pretopimo ali razkužimo.

Ob vsakem pregledu pomaknemo neprimerne sate na rob gnezda. Ko se zalega poleže, tako sate prenesemo v medišče — ako ga nismo prestavili že prej — ali izločimo. Ako smo imeli v čebelnjaku grizo, nosimo ali gnilobo, potem gledamo, da obnovimo med letom vse plodiščno satje.

Gnezdo obnavljamo s tem, da vsavljamo v plodišče umetne stene — satnice — v času, ko se je v družini zbudil gradlni nagon, to je tedaj, ko nabirajo čebele sveži nektar in cvetni prah. Z vstavljanjem satnic gnezdo širimo. Novi sati so nam potrebni zlasti tedaj, če šele začnemo čebelariti ali če smo pomnožili število družin. Gnezdo obnavljamo tudi ob prestavljanju zaleženih satov v medišče ali pri nastavljanju satja. (Se nadaljuje)

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Zložitev ali komasacija zemljišč

Kakor smo omenili že zadnjič, ko smo pisali o spravljanju kmetijskih pridelkov čez tujo zemljo, ima agrarna oblast (katere prva instanca je pristojno okrajno glavarstvo) pravico, da pri našalih težavah skuša urediti spravljanje pridelkov potom uradno določene menjave ali zložitve zemljišč. Za to precej obširno postopanje, v katerem je treba dobro premisliti in oceniti razne važne stvari, obstoja poseben deželni zakon ter splošni zvezni zakon iz leta 1951, ki se imenuje »Flur-Verfassungs-Grundgesetz«.

Zakon vsebuje predpise in določila skraj za vse slučaje, ki pri takem postopanju lahko nastanejo. Seveda pa se kmetom, ki so vsled razmer prisiljeni, da se poslužijo določil tega zakona, lahko zgodi tudi kakšna krivica, ker sami niso dobro podkovani in ne vedo natančno, kakšne so podrobne lastnosti zemljišč, ki pridejo v poštev za zamenjavo. V takih primerih se morajo poslužiti pravice pritožbe, ki jo morajo dobro utemeljiti in podkrepiti z ugotovitvami izvedencev.

Naše kmetijstvo trpi na splošno tudi zaradi tega, ker so mnogokrat kmetiji spadajoča zemljišča silno raztresena in da so vmes njive in travniki drugih kmetij, ali da ležijo ravno pod gozdnimi parcelami gozdovi sosedov in ima lastnik težkoče pri spravljanju svojih pridelkov. Druge kmetije trpijo spe za tem, da morajo napraviti po poti do svojega zemljišča velike ovinke, ker jih ovirajo sosedova zemljišča. Skratka to niso samo gospodarske težkoče, ampak mnogokrat tudi osebne, ker nastanejo vsled tega pogosto nepotrebni prepiri celo med ljudmi, ki se sicer dobro razumejo.

Kolikokrat se je kmetom že sverovalo, naj skušajo sami urediti take težkoče z menjavo, z doplačilom, s servituti itd., kar je možno izvesti tudi s pomočjo zadruge, ki obsegajo več kmetij in več kmetov, ker se na ta način lažje najde kaka dobra rešitev. Običajno pa vsak le toži, čeprav sam vidi škodo in ima morda tudi on kako dobro misel za odpomoč. Toda nepoznanje in nezaupljivost ovira vsako praktično izvedbo. Temu se včasih pridruži tudi še prepričanje prizadetega kmeta, da je njegov kos zemlje nekako zlata vreden in da bi ravno brez tega kosa (čeprav bi v zameno dobil enako vrednega odnosno bi ga z dobljenim doplačilom lahko spremenil v takega) sploh ne mogel več gospodariti. In to kljub temu, da se v privatnih medsebojnih dogovorih lahko napravi praktičen poizkus za eno ali dve leti, seveda z natančno navedbo vseh podrobnosti.

Nastanejo pa seveda lahko tudi resne pravde in je agrarna oblast dejansko že prisiljena, da poseže vmes, kar ji omogočajo zgoraj navedeni zakoni. Po zakonu se morejo zložiti poljska in tudi gozdna zemljišča posameznih kmetij, medtem ko more uradno postopanje obsegati tudi več katastralnih občin hkrati, ker je včasih lažje najti pravo razumevanje, če se pritegne več lastnikov, ki imajo iste težave. Vsak lastnik zemljišča, ki se pritegne v tako postopanje, ima pravico do popolne odškodnine za vrednost svojega zemljišča, kar je zlasti važno pri zamenjavi. Toda o tem prihodnjik.

Da svinja ne bo sovražila drugih pujskov

Zgodi se, da svinja ob prasiatvi pogine ali pa skoti več pujskov, kakor ima seskov. Tedaj je treba nekaj pujskov dati pod drugo svinjo, ki je kotila približno ob istem času. Skrbeti pa moramo predvsem, da rejnica drugih pujskov ne bo ogrizla. To dosežemo najlažje tako, da namažemo podvržene pujske po vsem telesu z žganjem, kafrovcem ali s kisom, svinji pa namažemo rilec. To je treba sprva napraviti vsak drugi dan. Vonj po žganju ali kisu je svinji neznosen, zato se odvrača od pujskov in jih pusti sesati, sčasoma pa se tujih mladičev navadi.

Ce se skoti na pol mrtvo tele

Večkrat je telček, zlasti po hujšem porodu, na pol mrtav. Če hočemo žival oživeti, ji je treba takoj pomagati. Dokler je v nji še iskra življenja, jo vzbujamo z umetnim dihanjem, polivamo jo po plečih z mrzlo vodo in ji vpihavamo zrak v gobec. Priporočljivo je tudi, da telčka drgnemo po križu s slamo ali cunjjo. Nikoli pa ne smemo telčku vlivati v gobček in nos mrzle vode, ker bi ga lahko zadušili.

Tele, ki se ni očistilo

Zgodi se, da se tele ne more očistiti po skotitvi, čeprav sesa mlezivo (prvo mleko). Tedaj je prva pomoč nujno potrebna, saj bi tele sicer poginilo. Ravnamo takole: stolčemo pol žlice lanenega semena in ga skuhamo; tej juhi primečamo 20 do 25 gramov grenke ali glauberjeve soli, naker jo vlijemo v gobček. To ponavljamo vsako uro tako dolgo, dokler ne pomaga. Če pa tudi to sredstvo ne učinkuje, dodamo nekoliko milnice in olivnega olja ter teleta klistiramo.

Koruzna silaža za telela

Po 10. tednu starosti tudi teletom lahko pokladamo silažo. Seveda sme tako tele dobiti le 1/2 kg silaže na dan. Šele po 4 mesecih mu dnevni obrok povisamo na 3 kg, po 5 mesecih pa na 4 kg. Vendar silaža ne sme biti skvarjena, ker taka teletom zelo škoduje.

Druga indijska petletka v znamenju socializma

Indija je praznovala te dni šesto obletnico obstoja svobodne republike. Ob tej priložnosti je ministrski predsednik Nehru naslovil na indijsko ljudstvo poslanico, v kateri je poudaril, da je Indija zdaj na pragu drugega petletnega plana, katerega naloga je spraviti deželo daleč naprej v razvoju socialistične družbe. Vendar je Nehru opozoril tudi na težave, ki jih bo treba premagovati v bodočem razvoju.

Kakor znano, je prišlo v zadnjem času ponekod v Indiji, zlasti v Bombaju, Kalkuti in nekaterih drugih mestih do hudih nemirov in krvavih izgrediv, to pa v zvezi s sklepom o novi razdelitvi dežele na podlagi narodnostnih skupnosti in združevanja sosednjih jezikovnih enot prebivalstva.

Predsednik indijske republike Prasad je ob šesti obletnici pozval prebivalstvo, naj se posveti izgradnji socialistične dežele in s tem pomaga pri ohranitvi miru. Dejal je, da je Indija v šestih letih dosegla že znatne uspehe, zlasti v industrializaciji, da pa je to še vedno

samo začetek pri odpravljanju revščine in neznanja v deželi.

Na začetku letošnjega leta se je indijski Narodni svet za razvoj sporazumel, da naj tudi drugi petletni plan Indije omogoči bistven napredek na poti k socialističnemu tipu države. Predvideno je stalno širjenje javnega sektorja, zlasti v težki in strojni industriji, nacionalizacija rudnikov, industrije mineralnih olj, kemijske industrije in zavarovanja, dočim bi imelo privatno gospodarstvo svobodne roke samo v dovoljenih okvirjih. Na področju kmetijstva naj bi bila posvečena posebna skrb združenemu kmetijstvu in upravljanju vasi. Planska komisija še proučuje predloge parlamentarnih gospodarskih organov glede poddržavljenja in socializacije glavnih panog gospodarstva in bodo tozadevni načrti kmalu objavljeni. Pokrajinska skupščina največje indijske države je celo zahtevala popolno izločitev kapitalističnega vpliva ne samo iz gospodarstva, temveč tudi iz družbenega, javnega in verskega življenja dežele.

Avstrija dobi letos iz ZDA blaga za 580 milijonov

Na Dunaju sta zvezni kancler Raab in ameriški poslanik minuli torek podpisala pogodbo, po kateri bodo ZDA dobavile Avstriji letos za 580 milijonov šilingov raznih kmetijskih proizvodov in premoga. Avstrija bo dobila iz ameriških viškov koruzo, pšenico, bombaž, tobak, mast in sadne konserve.

Ko je objasnjeval pogoje in namen teh ameriških dobav, je zvezni kancler dejal, da bo podpisana pogodba velikega pomena za razvoj avstrijskega gospodarstva v tekočem letu. Dobavljenega blaga ne bo treba plačati v devizah, marveč bo tretjino vsote treba kriti z izvozom avstrijskih proizvodov, za dve tretjini pa je ameriška vlada odobrila dolgoročno posojilo za dobo 20 do 40 let. Izkupiček za uvoženo blago se bo zbiral na posebnem zveznem konu, ki bo omogočil dolgoročno posojila za investicije v gospodarstvu, zlasti v bivši sovjetski coni Avstrije in na Dunaju, kamor v času zasedbe niso dodeljevali ERP-kreditov.

Podpis te ameriško-avstrijske pogodbe je zvezni kancler označil tudi kot dokaz, da nevtralnost Avstrije ne pomeni prekinitev gospodarskega sodelovanja z zahodnimi državami Evrope in Amerike in je s tem poudarkom skušal ovreči očitke zahodnega tiska, ki v zadnjem času več ali manj ostro graja politiko Avstrije odkar se je odločila za nevtralnost.

Podpis te ameriško-avstrijske pogodbe je zvezni kancler označil tudi kot dokaz, da nevtralnost Avstrije ne pomeni prekinitev gospodarskega sodelovanja z zahodnimi državami Evrope in Amerike in je s tem poudarkom skušal ovreči očitke zahodnega tiska, ki v zadnjem času več ali manj ostro graja politiko Avstrije odkar se je odločila za nevtralnost.

Normalizacija odnosov med Avstrijo in Albanijo

Predstavnika Avstrije in Albanije sta v Beogradu izmenjala noti, v katerih sta obe vladi izrazili sporazum, da so med Avstrijo in Albanijo vzpostavljene diplomatski in konzularni odnosi.

Uspešna konferenca avstrijskih in jugoslovanskih železnic

V Mariboru je bila prejšnji teden konferenca železniških uprav, članic mednarodne tarifne zveze Avstrija - Jugoslavija. Konferenca, ki je trajala tri dni, so se udeležili predstavniki avstrijskih in jugoslovanskih železniških direktorijev, zastopniki pristanišč in skladišč ter jugoslovanske linijske plovbe z Reke. Na konferenci so obravnavali predvsem tarife za prevoz blaga med Avstrijo in Jugoslavijo. Jugoslovanske železnice so predložile novo tarifo za avstrijski čezmorski promet preko Trsta, ker so italijanske železnice s koncem februarja odpovedale sodelovanje v takimenovani Jadranski železniški zvezi, ki je določala tarife za promet med Avstrijo in Trstom. Na konferenci v Mariboru so dosegli popolno soglasje in bodo za avstrijski čezmorski promet v tranzitu preko jugoslovanskih prog začele veljati s 1. marcem nove tarife.

Nad dve in pol milijarde ljudi na svetu

Organizacija združenih narodov je objavila statistiko, iz katere je razvidno, da se je število svetovnega prebivalstva v letu 1954 dvignilo na 2 milijardi in 655 milijonov ljudi. Največ prebivalstva so našli v Aziji (brez Sovjetske zveze), in sicer 1 milijardo in 451 milijonov oseb. Na drugem mestu je Evropa (prav tako brez Sovjetske zveze), kjer je bilo naštetih 407 milijonov ljudi. Prebivalstvo Sovjetske zveze same je znašalo 214,5 milijona oseb, medtem ko je bilo v Ameriki 354 milijonov (Severna Amerika 233 in Južna Amerika 121 milijonov) ljudi. Afrika je v istem letu imela 214 milijonov prebivalstva, v Oceaniji pa je znašalo 14,2 milijona ljudi.

Potres v Sloveniji povzročil precej škode

Potresni sunek, ki so ga v zgodnjih jutranjih urah dne 31. januarja čutili udi ponekod po naših krajih, je imel svoje središče v bližini Ilirske Bistrice v Sloveniji. Tu in pa v nekaterih okoliških vaseh je bilo gibanje zemlje tako močno, da so ljudje vsi preplašeni bežali na prosto. Potres v teh krajih sicer ni zahvaloval smrtnih žrtev, pač pa je močno poškodoval mnogo stanovanjskih hiš in drugih, zlasti starejših poslopij. V Ilirski Bistrici in v nekaterih vaseh je porušil marsikateri hiši porušil dimnike in zdrobil strešno

opeko, nekatere hiše pa je tako razmašal, da imajo tudi do 15 cm široke razpoke. Iz več hiš so se morali ljudje zseliti, ker je nevarnost, da se bodo podrle. Materialno škodo, ki jo je po res povzročil v Ilirski Bistrici, cenijo na okoli 200 milijonov dirarjev.

S prvim sunkom pa se zemlja v teh krajih ni docela umirila. Minuli petek sta prebivalce Ilirske Bistrice znova prestrašila še dva potresna surka, ki sta povzročila na že itak zrahljanih poslopjih novo škodo. Tudi ta sunek so, kakor že prvega štiri dni poprej, čutili do Ljubljane na tudi na Reki.

Na podlagi dosedanjih izkušenj na velikem ljubljanskem potresu leta 1895 razlagajo strokovnjaki v Sloveniji ponavljajoče manjših potresnih sunkov kot redni pojav in sodijo, da se bo tresenje zemlje počasi spet umirilo. Geofizikalni inštitut v Trstu meni, da je vzrok za te potrese pri Klarju pod Snežnikom, kjer je zemlja ponekod razpokana.

Udeležba razstavljalcev na dunajskem pomladanskem velesejmu

Dunaška velesejska akcijska družba javlja, da bo po dosedanjem pregledu na letošnjem pomladanskem velesejmu udeleženi okoli 3.500 razstavljalcev. Razpoložljivi razstavni prostori so že skoraj popolnoma oddani. Predvideno je, da bo na velesejmu razstavljalo precej nad 1000 inozemskih tvrdk. Številne in zanimive nove eksponate iz najrazličnejših panog tu- in inozemskega gospodarstva bo predvajalo 1.500 proizvajalnih skupin. Na področju Ro uide bo »mednarodna razstava avtomobilov« ter posebni razstavi »tehnika v gospodinjstvu« in »transport-emblaza«, kar bo vzbujalo posebno zanimanje. Kmetijska vzorčna razstava bo s svojimi posebnimi razstavami »načrtovanje, gradnja, gospodarstvo« z obsežnimi in številnimi novostmi v prikazu strojev in orodja ter z razstavo 256 komadov pišane živine smiselno izpopolnila razstavni program.

Nadaljevanje pogajanj o ziljskih planinah

Vprašanje ziljskih planin je bilo med drugimi minuli tork predmet razgovorov na seji ministrskega sveta. Na predlog zunanjega ministra je ministrski svet sklenil poslati v Rim delegacijo, ki naj bi nadaljevala lani decembra brezuspešno prekinjena pogajanja o ureditvi lastninskih pravic ziljskih kmetov na italijanskem obmejnem področju.

Toni Sailer, najboljši alpski smučar na svetu

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 19.45, 22.00.

Sobota, 11. februar:

5.50 Kmečka oddaja — 8.45 Širni pisani svet: Puščave bodo obljubene — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 10.00 Gospodinski magazin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.30 Pozdrav nate — 18.00 Iz parlamenta — 18.30 Oddaja za ljubitelje zborovske glasbe — 20.00 Idealna zaročenca.

Nedelja, 12. februar:

6.20 Za vesele ljudi — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.20 Kmečka oddaja — 9.10 Ljudski koncert — 11.05 Veselje in zabava za vse ob pustu — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 16.00 Tekma med radio Graz in Celovec — 19.00 Športne vesti — 20.00 Ko na pustno nedeljo vaška godba igra.

Ponedeljek, 13. februar:

5.50 Kmečka oddaja — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Za našo vas (slov.) — 14.30 Knjižni kotiček — 16.20 Znanje za vse — 18.00 Šlagerji — 18.15 Mladinska oddaja: Srečamo se ob knjigah — 18.45 Polka je ukazana... (slov.) — 20.10 Glasba za milijone.

Torek, 14. februar:

5.50 Kmečka oddaja — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zdravi človek — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Pustni krapci (slov.) — 16.35 Zvoki puste — 16.50 Kulturne vesti — 18.00 Šlagerji — 18.35 Gospodarski komentar — 20.10 „Vesela vdova“, Leharjeva opereta.

Sreda, 15. februar:

5.50 Kmečka oddaja — 7.00 Pisani spored za jutranjo uro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Iz domačih gajev

(slov.) — 15.30 Otroška ura: Za vesele male ljudi — 17.10 Popoldanski koncert — 18.45 Za ženo in družino (slov.) — 20.30 Avstrijsko prvenstvo v smučanju.

Četrtek, 16. februar:

5.50 Kmečka oddaja — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Prof. dr. Ivan Grafenauer: Celovski rokopis iz Rateč, prafare Marije za Zilji (slov.) — 16.20 Znanje za vse — 18.30 Govori UNE-SCO — 19.15 Avstrijsko prvenstvo v smučanju.

Petek, 17. februar:

5.50 Kmečka oddaja — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Poročila in objave. Od pravljice do pravljice (slov.) — 15.30 Otroška ura — 18.15 Avstrijsko prvenstvo v smučanju — 18.45 Slovenske pesmi — 19.15 Zgrabi srečo!

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 11. februar:

7.10 V zabavnem ritmu — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Slovenske pesmi — 11.45 Pojte z nami, otroci! — 12.30 Kmečka univerza — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 15.15 Veseli ritmi — 16.00 Nove knjige — 18.00 Okno v svet: Novi brazilski predsednik Kubiček — 18.35 Jezikovni pogovori — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 12. februar:

6.00 Vedre in poskočne melodije — 7.35 Operetna glasba — 8.00 O športu in športnikih — 8.15 Pisana vrsta slovenskih narodnih in domačih pesmi — 9.00 Otroška predstava — 10.00 Družinski pogovori — 13.30 Pol ure za našo vas — 14.00 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Po naši lepi deželi: Trije kraji dr. Franceta Prešerna — 21.00 Kulturni razgledi.

Ponedeljek, 13. februar:

6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo — 7.10 Vedre melodije — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Radijska šola: Pusta praznujemo — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Koncertni valčki — 13.30 Slovenske narodne pesmi in domače plesne melodije — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 15.45 Delovne in borbene pesmi — 16.00 Zdravstveni nasveti — 20.00 Kulturni pregled.

Torek, 14. februar:

6.20 Naš predlog za vaš jedilnik — 7.10 Ritmi in melodije — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.45 Cicibanom — dober dan — 12.30 Kmečka univerza: Osnove pravičnega krmljenja — 13.30 Tisoč pisanih zvokov — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 16.10 Iz onemnega sveta — 18.00 Znanje-politični feliton — 18.30 Športni tednik — 20.10 Pust, pust, krivih ust...

Sreda, 15. februar:

7.10 Melodije raznih narodov — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.15 Igra tamburaški orkester ljubljanskih „Svobod“ — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 15.45 Poio mladinski zbori — 17.20 Zabavna in plesna glasba — 18.15 Venček slovenskih narodnih — 20.00 Leteči Holandci, opera (R. Wagner).

Četrtek, 16. februar:

6.35 Francoske povevke — 7.10 Z glasbo v dobro voljo — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.45 Radovan Gobec — mladini (glasbeni oddaja za pionirje) — 12.30 Kmečka univerza — 12.40 Umetne pesmi poie pevski zbor France Prešeren — 14.25 Ljudsko-pravni svetni obzorji — 18.10 Pesem skozi stoletja — 20.00 Mladinska oddaja — 20.20 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 17. februar:

7.10 Igramo vam priljubljene melodije — 11.05 Gospodinski nasveti — 11.45 Cicibanom — dober dan! — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 Pester spored opernih melodij — 14.25 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Modni kotiček — 18.15 Narodni napevi iz Češke in Slovaške — 20.15 Ruska zborovska glasba — 21.00 Mednarodna radijska univerza.